

BETLIARSKE NOVINY

Betlerskie noviny 19 - 20

NEPREDAJNÉ

Ročník XI.

December 2012

PF 2013

Z obsahu:

SPRAVODAJSTVO

ZO ZASADNUTÍ OcZ str. 2

SEDEMDESIATE VÝROČIE BOJOV

O STALINGRAD str. 3

SLOVENSKÍ VOJACI

NA VÝCHODNOM FRONTE str. 3 - 4

68. VÝROČIE SNP str. 4

OBEČNÁ KRONIKA V MLADÝCH

RUKÁCH str. 5

SENIORSKE AKTIVITY str. 5 - 6

ZO ŽIVOTA POĽOVNÍCKEHO

ZDRUŽENIA TURECKÁ str. 6

POĽOVNÍCKY DEŇ V BETLIARI

str. 7

AKO SA DARÍ VČELÁROM str. 7

BETLIARSKY COUNTRY KOTLÍK

A ROZLÚČKA S LETOM str. 8

SKAZA PÝCHY GEMERA str. 9

ZARMUCUJE NÁS str. 10

VÝZNAMNÍ BETLIARČANIA

str. 10 - 11

ZA DAŽĎOM DO TATIER

str. 12

FÉNIX V BETLIARI

str. 12

BETLIAR PRED 50 ROKMI

str. 13

OSLAVY MESIACA ÚCTY K STARŠÍM

str. 13 - 14

ZBYTOČNÁ SMRŤ

str. 14 - 15

VÝZNAMNÁ POCTA NÁŠMU

PODUJATIU

str. 15 - 16

ZOZNAM NEPLATIČOV

str. 16 - 17

PRAVIDLÁ ZBERU ODPADU

V OBCI BETLIAR

str. 17 - 18

ROK ČO ROK...

str. 19 - 20

ŠPORT V OBCI BETLIAR

str. 20 - 22

FOTOGALÉRIA

str. 22 - 23

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

str. 24

POZÝVAME VÁS:

- na prehliadku vianočnej výzdoby
a slávnostného stolovania v kaštieli
od 5. 12. 2012 do 13. 1. 2013

- na zhromaždenie občanov
pred budovu OcÚ o 23:45 hod.
dňa 31. 12. 2012,

kde spoločne privítame
Nový rok 2013

slávnostným ohňostrojom
- na Novoročný výstup na Volovec
v sobotu 5. januára 2013

PRIPOMÍNAME SI:

68. výročie oslobodenia obce
dňa 23. januára 2013

Spravodajstvo zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Betliari

Obecné zastupiteľstvo sa 6. februára 2012

zišlo na zasadnutí, na ktorom bol predložený a schválený plán rokovaní OZ na rok 2012, rozpočet obce na rok 2012 (rozpočet obce vyrovnaný – príjmy a výdavky vo výške 290 tis €) a Program obce na rok 2012 (v tom sa nezabúda na mládež ani seniorov, zahŕňa pripomenutie si významných dní obce atď...)

OZ zobralo na vedomie správu o výbere daní a poplatkov za rok 2011 a prijalo rozhodnutie o zverejňovaní neplatičov daní a poplatkov na obecnej internetovej stránke.

OZ súhlasilo so zámerom predaja pozemku par. č. KN-C 1019 (starý cintorín) o výmere 14.331,- m² na individuálnu bytovú výstavbu.

OZ na základe žiadosti Š. Košutha súhlasí s prípravou predaja rodinného domu na ul. Kaštieľnej (CO sklad) za podmienok vypracovania znaleckého posudku.

OZ súhlasilo s vyhlásením verejnej obchodnej súťaže na prenájom verejného priestranstva a miestnych komunikácií, vrátane príslušných priestranstiev za účelom parkovania motorových vozidiel počas letnej turistickej sezóny (od 30. 3. 2012 do 25. 11. 2012 - cena 13.600,- €).

OZ na základe žiadosti Ing. Fabiána súhlasilo s návrhom zmeny UPN-O v časti Kopalov za účelom individuálnej bytovej výstavby.

Zasadnutie obecného zastupiteľstva 21. mája 2012

schválilo rozbor hospodárenia obce za rok 2011 (zostatok finančných prostriedkov k 31. 12. 2011 - 6.644,45 €).

Obecné zastupiteľstvo zobralo na vedomie správu o výslednom audite účtovnej závierky za rok 2011, ktorú vykonal Gemer Audit spol. s r. o. Rožňava a po vyjadrení hlavného kontrolóra obce Emílie Chocholovej schválilo záverečný účet obce Betliar za rok 2011.

OZ zobralo na vedomie správu o bezpečnostnej situácii, o trestnej činnosti, stave a úrovni verejného poriadku a dopravnej situácii za rok 2011, ktorú podal riaditeľ Obvodného oddelenia Policajného zboru v Rožňave.

OZ zobralo na vedomie správu o činnosti dobrovoľného hasičského zboru v obci za rok 2011 tak, ako ju podala novozvolená predsedníčka DHZ Svetlana Schvarzová. Obecné zastupiteľstvo ďalej zobralo na vedomie správu o stave a ochrane životného prostredia v obci, o čistote verejných priestranstiev, ich údržbe, o nakladaní s TKO, separovaný zber a malých zdrojoch znečistenia (pokračuje príprava zberného dvora).

OZ v bode Rôzne zobralo na vedomie návrhy p. Madudu na zlepšenie informovanosti občanov o histórii obce, ďalej vrátenie historického kanóna pri vchode do parku a výsadbu nových topolov v malom parku. S týmito návrhmi sa bude zaoberať obecná rada, ktorá navrhne konkrétne riešenia. OZ súhlasilo so vstupom obce Betliar do oblastnej organizácie cestovného ruchu Slovenský raj – Spiš. Ďalej p. starosta pripomenul najbližšie akcie – výstup na Volovec, Deň detí, výstavbu zastávky SAD - COOP Jednota.

OZ bolo oboznámené so situáciou na hrade Krásna Hôrka a pripojilo sa k výzve ZMOHG finančným darom 500,- €.

OZ schválilo za kronikárku obce p. Ľubicu Zatrochovú a zároveň schválilo návrh na zápis textu do obecnej kroniky za rok 2011, ktorý spracoval p. Maduda a p. Zatrochová.

Zasadnutie obecného zastupiteľstva dňa 10. septembra 2012

vzalo na vedomie správu o otvorení školského roka 2012/2013 v MŠ a ZŠ v Betliari. Správu za ZŠ predniesla riaditeľka Mgr. Ľudmila Farkašová, v ktorej podrobne rozobrala situáciu v zariadení. V tomto školskom roku navštevuje ZŠ 12 žiakov. Vyučovanie prebieha v jednej triede s spojených ročníkoch 1. - 4.

Správu za MŠ predniesla riaditeľka Eva Gécziová, v ktorej hodnotila súčasný stav a rozobrala problémy zariadenia. MŠ v tomto školskom roku navštevuje 18 detí, z tohto počtu sú 3 deti, ktoré nemajú trvalý pobyt v obci Betliar.

Obecné zastupiteľstvo svojím rozhodnutím po rozbere nákladov na prevádzku školských zariadení upravilo poplatok pre zákonných zástupcov za čiastočnú úhradu od 1. 9. 2012 takto:

MŠ - 3,50 € mesačne, 0,30 € za každý odobratý obed

ZŠ - školský klub detí - 1,7 € mesačne, 0,30 € za každý odobratý obed

Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie správu o plnení úloh v sociálnej oblasti. Prerokovalo program stretnutia seniorov pri príležitosti Mesiaca úcty k starším, ako aj prijatie jubilantov, ktorí sa dožívajú 60, 70, 80 a 90 rokov života.

Bola schválená správa o plnení rozpočtu obce za 1. polrok r. 2012. Príjmy obce dosiahli výšku 158.700 €, čo je 54,75 % plnenia z celoročných príjmov. Výdavky vo výške 146.495 €.

OZ prerokovalo žiadosť Detskej organizácie FÉNIX o. z. Územná organizácia Dobšiná, súhlasí s ich činnosťou v priestoroch Kultúrneho domu v Betliari, očakávame, že do činnosti tejto detskej organizácie bude zapojených čo najviac detí z našej obce.

Bola prerokovaná sťažnosť Ing. Jána Ondrejčíka v susedskom spore s Ingrid Sihelskou vo veci manipulácie a nakladania s komunálnym odpadom. V tejto súvislosti hrozí riziko znečistenia podzemných vôd.

Obecné zastupiteľstvo dňa 26. 11. 2012

vzalo na vedomie správu o plnení „Programu obce Betliar“ na rok 2012 a konštatuje, že program obce sa plní a jeho hlavná časť bude do konca roka 2012 splnená.

Bolo schválené Všeobecné záväzné nariadenie obce č. 1/2012 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území obce Betliar na kalendárny rok 2012.

OZ prerokovalo a schválilo návrh na úpravu rozpočtu obce na rok 2012. Príjmová časť rozpočtu sa zvyšuje o čiastku 16.539 € na celkový príjem vo výške 306.539 €. Rozpočet je aj naďalej vyrovnaný. Vo výdavkovej časti rozpočtu je nárast výdavkov v položke Správa obecného majetku, pri komunálnom odpade, v MKS, v nákladoch na prevádzku a chod MŠ a ZŠ.

Bol prerokovaný a odsúhlasený návrh na montáž kamerového systému v obci. V roku 2013 bude vybudovaná prvá časť monitorovacieho kamerového systému.

Prerokovaná bola žiadosť SNM - Múzeum Betliar o odpustenie dane z nehnuteľnosti za rok 2012.

OZ rozhodlo o podaní na exekúciu v troch prípadoch za neplatenie dane z nehnuteľnosti u právnických osôb a v jednom prípade za neplatenie poplatku za TKO a drobný stavebný odpad.

Bol schválený zámer prijatia kontokorentného úveru vo výške 20.000 eur pre rok 2013 na financovanie bežných výdavkov

Július Farkašovský, starosta obce Betliar

Sedemdesiate výročie bojov o Stalingrad

V roku 1972 som s turistickým zájazdom navštívil mesto Volgograd, bývalý Stalingrad. V tomto meste som dospel k niektorým poznatkom, ku ktorým možno prísť len priamym pobytom na pamätných miestach nezabudnuteľných bojov. Keďže u nás je len veľmi málo ľudí, ktorí mali možnosť priamo vidieť toto mesto, rád sa podelím o poznatky z jeho návštevy:

V jeseni pred 70 rokmi sa odohrávali kruté boje o mesto Stalingrad. Bombardovanie mesta sa začalo 11. júla 1942. Počas jedného týždňa 1500 nemeckých lietadiel každý deň zhadzovalo bomby na mesto. Po týchto náletoch neostal v meste ani jeden dom celý. Potom sa začalo o tieto ruiny bojovať.

V takejto situácii bolo potrebné odviezť z mesta deti. Na troch lodiach ich viezli po rieke Volge do bezpečia. Jednu z týchto lodí Nemci zasiahli a potopili. Zahynulo v nej 1500 detí.

Tvrdo sa bojovalo o každú ruinu. Legendárnym sa stal dom, ktorý vojaci pod velením seržanta Pavlova bránili 52 dní. Hoci po vojne boli všetky domy v mesta nanovo postavené, tento jeden dom ostal na pamiatku v takom stave, v akom bol, keď sa bojovalo. Ide o päťpodlažnú budovu, ktorá sa nachádza neďaleko od brehu rieky Volgy. A práve

k rieke Volge nechceli obrancovia mesta pustiť nepriateľa. – A to sa im aj podarilo.

Okolo mesta je široko-d'aleko úplná rovina. Len v severnej časti mesta je nevelký kopček, vysoký okolo 100 metrov. Volá sa Mamajevova mohyla. O túto strategickú výšinu sa bojovalo 158 dní. Raz ju mali Nemci a raz Rusi. Kto mal tento kopček, mal výhľad na celé bojisko. Po skončení bojov bol celý kopec pokrytý úlomkami zo železa. Na jednom štvorcovom metri sa našlo niekde 500 a niekde až 1260 kusov črepín.

Ešte ďalej na sever je známy traktorový závod. Za vojny sa v ňom vyrábali tanky. Výroba sa nezastavila ani počas bojov. Každý robotník mal pri svojom stroji malú skrýšu z hrubého plechu vo tvare valca. Do nej sa skryl počas náletu alebo pri ostreľovaní továrne. Keď nebezpečenstvo pominulo, vyšiel von a pokračoval v práci. A tak, i počas bojov vychádzali z brány závodu každý deň hotové tanky. Jedna takáto skrýša je vystavená v mestskom múzeu.

Patrí sa, aby sme si dnes, po 70 rokoch, spomenuli na tieto udalosti.

(Pokračovanie nabudúce)

Alexander Maduda

SLOVENSKÍ VOJACI NA VÝCHODNOM FRONTE

Keď dňa 22. júna 1941 napadlo fašistické Nemecko Sovietsky zväz, bratislavská vláda bola prvá, čo vyslala našich vojakov do tejto nezmyselnej vojny. Spolu s Nemeckom išli vtedy proti Rusom aj ďalšie štáty: Fínsko, Maďarsko, Rumunsko, Taliansko a Španielsko. Zo Slovenska to boli dve divízie: Rýchla a Zaisťovacia divízia. Keď vieme, že jedna divízia má 10.000 mužov, tak tam nastúpilo 20.000 našich vojakov. Slováci nešli dobrovoľne na východný front, ale plnili ako disciplinovaní vojaci rozkazy svojich nadriadených veliteľov.

Hneď na začiatku vojny, dňa 22. júla 1941, bojovali Slováci o dedinu Lipovec na Ukrajine. V tejto bitke padlo viac ako 50 našich vojakov. Pochovaní sú všetci na cintoríne v Lipovci. Pri ďalšom postupe na východ padlo viac ako 613 slovenských vojakov a dôstojníkov. Ich hroby sú roztrúsené po širej ukrajinskej zemi.

V ročenke odbojárov z roku 1999 na stranách 96 až 98 je uverejnený zoznam týchto 613 padlých slovenských vojakov. V ňom je z Betliara meno desiatnik Ondrej Mitran, narodený v r. 1919. Sú tam aj mená ďalších z nášho okolia: dve mená z Vlachova a po jednom z Dobšinej, Dediniek, Nižnej Slanej a z Ochtinej.

Všetci si zasluhujú, aby im po ich smrti bola venovaná spomienka a pamiatka na nich aby vošla do vedomia nás – žijúcich – a našej budúcej generácie.

Slovenskí vojaci, ktorí si dobre rozumeli s ukrajinským obyvateľstvom, nechceli bojovať proti Ukrajincom. Najmä po tom, keď na vlastné oči videli, akých zločinov sa dopúšťajú nemeckí vojaci, ako masovo vraždia bezbranných obyvateľov, ako rabujú a vypaľujú školy a nemocnice.

Nielen na Ukrajine boli naši vojaci. Hneď v prvom období po začiatku vojny začali partizánske jednotky v Bielorusku ničiť železničné trate a znemožňovať tak Nemcom prepravu ich vojsk a materiálu. Neskôr sa do tejto činnosti zapájali stále väčší počet ľudí a tieto prepady dostali názov kolajnicová vojna. V ďalšom období nadobudla kolajnicová vojna v Bielorusku také rozmery, že už bola centrálna riadená pravidelnou armádou. V rámci nej boli zničené tisíce kilometrov tratí, množstvo mostov železničných i cestných.

Nemecké velenie preto odtransportovalo slovenskú Zaisťovaciu divíziu z Ukrajiny do Bieloruska, aby tam ochraňovala železničné trate.

Slováci si však s Bielorusmi rozumeli ešte lepšie ako s Ukrajincami. Začali spolupracovať s tamojšími partizánmi. Nerobili im prekážky pri diverzných akciách na železnici. Upozorňovali ich, kedy Nemci pripravujú trestné výpravy proti partizánom. Mnohí Slováci prešli k par-

tizánom a začali bojovať po ich boku.

Humánne a slovansky zmýšľajúcich slovenských vojakov priam šokovali pekelné hrôzy, ktorých sa v partizánskych dedinách dopúšťali nemeckí esesáci. Za pomoc partizánom v jednej dedine vypálili 180 domov aj s ich obyvateľmi, ktorých nahnali do ich vlastných domov ako do krematórií. V inej dedine tak zapálili 206 domov s 305 obyvateľmi. V ďalšej dedine uhorelo 167 obyvateľov v 76 domoch. Za takýchto okolností začali Slováci zo Zaisťovacej divízie v jeseni 1942 prechádzať k partizánom. Dňa 25. mája 1943 prešiel k bieloruským partizánom kapitán Ján Nálepka aj so svojím oddielom.

Nemci pokladali slovenských vojakov za nespoľahlivých. Preto v čase od augusta do novembra 1943 zreorganizovali Zaisťovaciu divíziu, premenovali ju na Technickú divíziu a prevetili ju do vzdialeného Talianska, aby naši vojaci nemohli na Slovensku rozprávať o tom, čo robia v Bielorusku s civilmi nemeckí vojaci. V Taliansku mali naši stavať opevnenie pre nemecké vojsko.

V roku 1963 bol na východný front povolaný z Betliara evanjelický farár pán Štefan Havlík. Vo svojej písomnej správe pre našu obecnu kroniku si na túto dobu spomenul takto: „Takmer celý rok 1943 som strávil v činnosti vojenskej službe na Ukrajine, v Bielorusku a v Taliansku. Na Ukrajine som sa spriatelil s kapitánom Jánom Nálepkom. Boli sme si navzájom blízki a rozumeli sme si aj bez mnohých rečí. V nemalej miere pričínili sme sa o zblíženie našich vojakov s tamojšími obyvateľmi, ale aj o zblíženie s ukrajinskými a neskôr s bieloruskými partizánmi. V tom istom duchu som pokračoval aj v Talii. Koncom roka 1943 som sa vrátil domov.“

Dňa 16. novembra 1943 pri boji o železničnú stanicu v meste Ovruch kapitán Ján Nálepka, ktorý bol veliteľom slovenského partizánskeho oddielu, záhadne padol.

Účinkovanie slovenských vojakov v Bielorusku hodnotil po skončení vojny bieloruský autor Eduard Gažinec takto: „Ťažký osud stihol Bielorusov cez druhú svetovú vojnu, kedy zahynul každý štvrtý človek, celkom 2.230.000 ľudí. A bol by zahynul každý tretí, keby slovenskí vojaci a partizáni neboli Bielorusov chránili a zásobovali ich živobytím a muníciou, keby ich neboli upozorňovali na nemecké trestné výpravy a keby neprekážali násilnému vyvážaniu Bielorusov a Bielorusiek na nútené práce do Nemecka.“

Aj slovenskí vojaci, ktorí ostali na Ukrajine, prechádzali k sovietskym partizánom. Najprv to boli menšie skupiny. Dňa 30. októbra 1943 pre-

pokračovanie na 4. str.

SLOVENSKÍ VOJACI NA VÝCHODNOM FRONTE

dokončenie z 3. str.

šla na druhú stranu väčšia časť 1. bojového sledu slovenskej pešej divízie. Nemci, keď sa uistili, že Slováci nekladú odpor, ale dobrovoľne a organizovane prechádzajú k sovietskym vojskám, napadli ich guľometnou palbou z lietadiel a bombardovaním. Niekoľko desiatok mladých slovenských chlapcov našlo vtedy smrť a mnoho ich bolo zranených. V ten istý deň prešlo na sovietskú stranu na Kryme 2.750 slovenských vojakov.

Slováci, ktorí prešli na druhú stranu, sústreďovali sa v československom vojsku, ktoré sa začalo budovať na ruskom území už začiatkom roku 1942. Vtedy vznikol v Buzuluku Prvý čsl. prápor, z ktorého bola o rok už samostatná brigáda a na jar 1944 Prvý čsl. armádny zbor v ZSSR. Pod velením generála Ľudvíka Svobodu zasiahli do bojov o Sokolovo, Kyjev, Bielu Cerkov a Žaškov. Keď došli k Dukle, mal

zbor už 16.000 mužov. Slovenskí vojaci, ktorí neprešli na druhú stranu, ustupovali pred Sovietskou armádou a došli až ku Karpatom. Tam ich 1. septembra 1944 Nemci odzbrojili. Časť z nich vzali do zajatia a časť prešla k Čsl. armádnemu zboru.

Keď dnes, po 70 rokoch, máme hodnotiť činnosť slovenských vojakov na území ZSSR, musíme povedať, že hoci boli vyslaní bojovať po boku Nemecka, rýchlo spoznali, čo je dobré a čo zlé a rozoznali pravdu od lži. Odmietli bojovať proti bratským slovanským národom. Naopak, pomáhali im a mnohí prešli na ich stranu. Dnes môžeme byť hrdí na to, že sa takto zachovali.

Patrí ku cti nám, občanom Betliara, že pravidelne vzdávame úctu tým, ktorí žili pred nami a najmä tým, ktorí prišli o svoje životy vo vojnách.

Alexander Maduda

68. výročie SNP

Jednou z každoročne uskutočňovaných akcií v našej obci je kladenie venca k Pomníku padlých na cintoríne a spomienka na výročie SNP. Tohtoročný akt kladenia venca sa uskutočnil pri príležitosti 68. výročia SNP dňa 28. augusta 2012. Akcia bola zverejnená miestnym rozhlasom.

Príjemné počasie vylákalo na cintorín pomerne dosť ľudí. Krátkym kultúrnym programom prítomných potešili deti ZŠ. Slávnostný príhovor predniesol Ing. Ján Kravárik. Priblížil v ňom dianie v našej vlasti krátko pred vypuknutím SNP a situáciu po jeho vzniku. Zaujímavé informácie o týchto slávnych časoch v dejinách našej vlasti si prítomní vypočuli so záujmom. Pri tej príležitosti sme si všimli, že medzi nami chýbal posledný žijúci člen SZPB a priamy účastník II. svetovej vojny pán Ján Potočný. Jeho príbuzní sa vyjadrili, že je slabý a necíti sa na to, aby sa kladenia venca zúčastnil. Žiaľ, jeho životná cesta sa skončila 12. októbra 2012. Opustil nás v krásnom veku 89 rokov. Česť jeho pamiatke.

Po kladení venca sa účastníci na pozvanie MO SZPB odobrali do kultúrneho domu, kde sa uskutočnilo posedenie sympatizantov SZPB. Večer o 19.30 hod. sa nad bývalým kúpaliskom rozhorela veľká vatra, na trávnej lúke sa zišlo v dobrom počasí množstvo ľudí, ktorých prilákala nielen vatra, ale aj pohostenie, ktoré každoročne pripravuje kolektív vedenia obce. Výborný čierny chlebič natretý masťou a posypaný cibulou zmizol raz-dva. Bol i problém – neušiel sa každému. Nuž, aj tu platilo staré porekadlo: „Kto prv príde, ten prv melie.“ Množstvo rozžiarených očí sledovalo, ako sa brvná vaty v prudkej žiare menili na žeravé časti, ktoré sa rýchlo rozsypali a menili na popol. Ešte dlho po tom, čo sa vatra zosypala do svojich základov, sedeli ľudia okolo a kochali sa z tepla, ktoré sálalo z obrovskej pahreby. Cesta späť do dediny bola okolo 22. hodiny veselá a naplnená príjemnými spomienkami aj na predošlé posedenia pri vatre. Veď práve tam sa stretávajú ľudia, v pohode si posedia, podebatujú so známymi, nemusia riešiť žiadne problémy, je im proste dobre. A takto by sme sa mali stretávať častejšie.

šk

Obecná kronika v mladých rukách

Naša nová kronikárka pred už neexistujúcou expozíciou na hrade Krásna Hôrka

V Betliarských novinách z decembra 2011 sme našich čitateľov oboznámili s krstom 3. zväzku obecnej kroniky, ktorý sa uskutočnil 24. augusta 2011. Pri tejto príležitosti sa starosta obce poďakoval za tridsať-ročnú činnosť pri jej tvorbe p. Alexandrovi Madudovi, kronikárovi obce. Čulý, 85-ročný pán, napriek problémom so zrakom, je stále plný vedomostí o našej obci, ale uvedomuje si, že žezlo tvorcu takejto vzácnej písomnosti, musí odovzdať do rúk človeka mladšieho, ale takého, ktorý bude v jeho činnosti nielen pokračovať, ale mať k nej, a teda aj k daniu v obci, vrúcny vzťah. Taký človek sa našiel. Napriek tomu, že v tomto smere nemal žiadne skúsenosti, bol ochotný hneď i pomôcť, a to pri prepisovaní 3. zväzku kroniky, aby mohol byť zviazaný.

Týmto človekom je naša mladá občianka, pani **Lubica Zatrochová**, ktorú chceme našim čitateľom v krátkosti predstaviť. Po rokoch života v Betliari ju zbežne poznáme, ale považujeme za potrebné poskytnúť o nej viac informácií.

Pani Lubica je slovenskej národnosti, má 45 rokov, je manželkou nášho spoluobčana Ing. Eubomíra Zatrocha a v obci býva od roku 1990, kedy sa prisťahovala k manželovi. Je absolventkou Strednej ekonomickej školy v Rožňave, trinásť rokov pracovala v závode Železorudných baní Rožňava – na Rožňava-bani. Tu zastávala funkciu samostatného odborného ekonóma tvorby cien, neskoršie ekonóma – rozborára. Medzičasom sa stala matkou dvoch detí – syna a dcéry, ktoré sú dnes už dospelé. Útlm baníctva na Gemeri spôsobil zánik železorudných baní, veľkú nezamestnanosť a bez práce sa ocitla i Lubica. Dnes sa venuje svojej rodine, deťom – študentom a s chuťou plánuje svoj voľný čas venovať tvorbe kroniky.

Za zmienku stojí, že Lubica pochádza z obce Rakovnica, kde už ako žiačka a neskôr študentka sa zaujímal o dianie v obci, pracovala v tamomšom ZPOZ-e a aktívna bola aj na strednej škole, kde sa zúčastňovala strojoписných súťaží s dobrým umiestnením. Boli jej už v tom čase blízke rôzne obecné akcie, organizované vtedajším národným výborom. Základy o dianí v obci pochopila a napriek tomu, že vydajom zmenila bydlisko, jej vzťah k životu, jeho cestám a naplneniam v nej ostal pozitívny, živo sa zaujíma o všetko, čo sa deje okolo nej. Sleduje aj dianie v politike, pretože z toho sa odvíja aj rozvoj obce a jej napredovanie. Výstižné je i jej konštatovanie o tom, že sa zmenila doba, zmenili sa ľudia, treba zaznamenávať udalosti aj naďalej nie pre nás,

ale hlavne pre tých, čo prídu po nás.

Aby tieto záznamy boli ako doklad o dobe, ktorú žijeme, ako zdroj poučenia pre ďalšie generácie. Aby hodnoty, pre ktoré naši predkovia žili, pre ktoré si ich vážime a pre ktoré prinášali obeť a trpeli, boli silou, ktorá bude zdobiť náš národ dnes aj v budúcnosti.

Mladá žena Lubica Zatrochová, sa k svojmu novému poslaniu postavila zodpovedne a verí, že dôveru, ktorú v ňu vložil bývalý kronikár obce pán Maduda a predstavitelia obce, nesklame. V prípade potreby vie, že sa na svojho predchodcu môže stále obrátiť, vie, že je to človek bohatý na vedomosti o našej obci a je ochotný sa s nimi kedykoľvek podeliť.

Lubica Zatrochová si verí a verí jej aj Obecné zastupiteľstvo v Betliari, ktoré ju uznesením č. 69-5/2012 zo dňa 21. mája 2012 menovalo za kronikárku obce. K výkonu tejto činnosti jej želáme veľa síl, tvorivých nápadov pri spracovávaní požadovaných podkladov, radosť z vytvorených textov a ústretovosť voči všetkým tým, ktorí jej budú nápomocní. Osud betliarskej kroniky bol vložený do mladých rúk.

Š. K.

SENIORSKE AKTIVITY

Miestna organizácia Jednoty dôchodcov na Slovensku v Betliari oslávila v tomto roku 15. výročie svojho trvania. Združujú sa v nej občania dôchodcovského veku, ktorí majú záujem o stretávanie sa na rôznych podujatiach, zaujímajú sa o dianie v obci a majú možnosť zapojiť sa do rôznych aktivít.

V roku 2012 sa roztrhlo vrece s aktivitami dôchodcov. Za všetkými stál Okresný výbor v Rožňave, Obec Betliar a výbor našej organizácie. Obec Betliar zabezpečila pre akcie priestory a dobré podmienky. V prvom polroku sa dňa 26. júna 2012 v tunajšom športovom areáli uskutočnil Športový deň seniorov Okresnej organizácie JDS Rožňava za účasti viac ako 100 súťažiacich. Akciu otvoril príhovorom starosta obce p. Július Farkašovský. Počasie vyšlo ako na objednávku. Slniečny deň prilákal nielen športovcov seniorov, ale i množstvo divákov. Privítali sme seniorov z MO Plešivec, Dobšiná, Vlachovo, Gočovo, Lipovník, Brzotín, Pača a Krásnohorské Podhradie. Každá organizácia vytvorila družstvá minimálne z troch mužov a troch žien. Pre súťaže boli vytvorené disciplíny: iné pre ženy a iné pre mužov. Muži súťažili v hode granátom na cieľ, vo vrhu guľou, v hode kriketovou loptičkou, v behu na 60 metrov a v kope na malú bránu futbalovou loptou. Ženy súťažili v hode tenisovou loptičkou na cieľ, v hode gumenou čižmou, v behu na 50 metrov a v kope futbalovou loptou na malú bránu. Pri týchto súťažných disciplínach medzi súťažiacimi panovala zdravá rivalita, ktorú povzbudzovali diváci. V súťažiach zabodovali aj betliarski seniori. V behu na 50 metrov prekvapila prvým miestom Margita Kostúrová. 2. miesto v kope lopty na bránu dosiahla Alžbeta Servová. Úspešní boli aj muži. Tibor Sappanoš obsadil 1. miesto v behu na 60 metrov a 2. miesto v hode kriketovou loptičkou. Štefan Kaňúr v behu na 60 metrov obsadil 2. miesto, vo vrhu guľou 1. miesto a v hode kriketovou loptičkou taktiež 1. miesto. Milan Košuth obsadil v behu na 60 metrov 3. miesto. Po vyhodnotení výsledkov v jednotlivých disciplínach bolo určené poradie úspešnosti MO takto:

1. MO JDS Dobšiná
2. MO JDS Betliar
3. MO JDS Vlachovo

Náš výbor v spolupráci s Obcou Betliar mal na starosti prípravu občerstvenia, najdôležitejšou úlohou bolo uspokojiť hladné žalúdky kvalitným gulášom. O jeho prípravu sa pričínili Ing. Ján Mertan s pomocníkmi. Prítomní si posadali okolo stolov a s chuťou sa pustili do pikantného guláša. Po ňom sa mohli občerstviť aj z ponuky bufetu a v areáli čoskoro zavládla dobrá atmosféra, ktorá vyvrcholila zborovým spevom za doprovodu gitary. Len pomaly sa začali dvíhať k odchodu naši hostia a za nimi aj my. Akcia sa vydarila, je na čo spomínať.

Dňa 2. augusta sa uskutočnil turistický zájazd autobusom na kúpalisko vo Vrbove, na Spišský hrad a do Levoče. Počasie nám znovu prialo,

pokračovanie na 6. str.

SENIORSKE AKTIVITY

dokončenie z 5. str.

krásny, teplý slnečný deň sľuboval vyžitie sa pre všetkých účastníkov. Väčšina vystúpila vo Vrbove, ostatní pokračovali v ceste za historickými pamiatkami. Na kúpalisku bolo výborne – teplá voda, slnko, dobrá partia a vynikajúca nálada – čo viac si výletníci mohli priať? Spišský hrad nás ohromil svojou impozantnosťou, nie nadarmo je Národnou kultúrnou pamiatkou v rámci Európy. Vznikol v 12. až 13. storočí a už vtedy mal pomerne veľkú rozlohu. Patril kráľovským dynastiám, prešiel do rúk bratov Zápoľských, bol darovaný Alexiovi Thurzovi. Ako renesančné panské sídlo prešiel do rúk Csákyovcov, tí však hrad opustili po ničivom požiari v roku 1780. Obdivovali sme múry, ktoré odolali stáročiam, žasli sme nad obrovským pôdorysom, sledovali sme so záujmom výklad lektorky. Prechádzali sme sa po hradbách, ktoré odolávali vojskám pred mnohými storočiami. Po prehliadke hradu sme nastúpili do autobusu, ktorým sme sa vrátili späť a zaparkovali v starom meste Levoča. Prišli sme na starobylé námestie, hľadali sme miesto, kde sa dali kúpiť vstupenky do Chrámu sv. Jakuba, tam nás lákal predovšetkým drevený unikátny oltár Majstra Pavla z Levoče. Nečakali sme dlho a vstúpili sme do chrámu. Mohutný priestor, tŕcha vekov skrytá v múroch, množstvo umeleckých diel na stenách, oknách, obrazoch – všade a človek nevedel kde má pozerat' skôr. Vidieť túto pamiatku je zážitok na celý život. Tento skvost bol v roku 2009 zapísaný do Svetového zoznamu prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO, tak ako Spišský hrad bol do neho zapísaný už v roku 1993.

Okolo 16. hodiny sme sa pomaly vracali do Vrbova, kde nás očakávala partia, ktorá si do sýtosti užila vody, slnka a letnej pohody. Domov sme sa vrátili unavení a spokojní, že sa nám aj tento výlet vydaril.

V dňoch 15. až 17. augusta sa vo Zvolene uskutočnilo celoslovenské stretnutie seniorov na turistickom a športovom zraze. V družstve Krajskej organizácie JDS Košice reprezentovali okres Rožňava Viera Šmelková z Dobšinej a Štefan Kaňúr z Betliara. Pre okres získali aj bo-

dy, Viera Šmelková za 1. miesto v kope na bránu, za 3. miesto v hode granátom na cieľ a za 3. miesto v hode váľkom. Dve 4. miesta získal Štefan Kaňúr vo vrhu guľou a v behu na 250 metrov.

Spolupráca Okresnej organizácie JDS Rožňava s Obcou Betliar priniesla výsledok v uskutočnení 1. ročníka turistického pochodu v Betliari. Seniori okresu sa stretli na známych miestach športového areálu. Počasie bolo znovu výborné, účasť bola viac ako 120 seniorov. Slávnostného otvorenia sa zúčastnil starosta obce Július Farkašovský, prednosta ObÚ Rožňava Ing. Ján Mattu a čestný predseda našej MO p. Alexander Maduda. Účastníci pochodu boli oboznámení s jeho trasou, ktorá sa začínala na ihrisku a popri Kopani viedla do obory ku chovným rybníkom LZ, kde nás očakával zverozáhradník Ľubomír Árvay. Prítomných oboznámil so zameraním činnosti v chove zveri a rýb a poukazoval zariadenia na chov a odchyt zveriny. Trasa pochodu pokračovala ďalej, tí, ktorí sa na jej zvládnutie necítili, sa vrátili späť na ihrisko, a mohli sa venovať prehliadke parku. Ostatní sa po asfaltovej ceste pobrali ponad Lazy ďalej až k Čučomskému skladu, kde sa po krátkej odbočke stretli pri celi pochodu – pri starom buku. Tento strom má svoj vek, je jedinečný svojou majestátnosťou a rozmermi. Tu bola chvíľka oddychu, turisti sa občerstvili, vzájomne sa pofotili a pobrali sa na cestu späť trasou cez oboru smerom na Bosniak a parkom na ihrisko. Tam dorazili poriadne unavení, plní zážitkov, nečakali, že pochod bude taký náročný. V bufete ich čakalo občerstvenie a tradične našimi kuchármi uvarený dobrý guláš. Po jeho konzumácii sa pomaly zbierali k odchodu. Do domovov ich odviezol objednaný autobus.

Už v tomto období sa hovorí o tom, že Betliar sa tak zapáčil všetkým, čo sa akcií v ňom zúčastnili, že aj v ďalšom roku – ak všetko dobre pôjde a budeme zdraví – sa stretneme na podobných podujatiach. Tí, ktorí sa pútavým zážitkom vyhýbajú, nevedia, o čo prichádzajú. Seniori, ktorí s nami prežili tieto aktivity, zabúdajú na choroby, problémy a starosti. Organizátori úspešných stretnutí seniorov sa tešia na ďalšiu úspešnú spoluprácu a širšiu účasť z radov našej MO.

Štefánia Kaňúrová

Zo života poľovníckeho združenia Turecká

Betliarska skupina poľovníkov je organizovaná v Poľovníckom združení Turecká so sídlom v Gemerskej Polome. Patria k nej aj poľovníci z Gemerskej Polomy. Organizované je v Slovenskom poľovníckom zväze s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorý združuje prevažnú časť poľovníckych organizácií na Slovensku riadiacich sa jednotnými stanovami a dodržiavajúcich všetky interné predpisy Slovenského poľovníckeho zväzu. Na Slovensku sa však za poľovnícke organizácie považujú aj občianske poľovnícke združenia, ktoré sú registrované pod Ministerstvom vnútra SR. Činnosť týchto združení sa riadi vlastnými stanovami, ktoré si samy schvaľujú, ale základné prvky musia zodpovedať požiadavkám Zákona o poľovníctve. Poľovnícke právo môžu ešte vykonávať organizácie, ktoré vlastní väčšinu pozemkov uznaného poľovného revíru, ako sú naprí-

klad podnik Lesy SR š.p. Banská Bystrica, podniky vojenských lesov, mestských, cirkevných a iných lesov, poľnohospodárske podniky v tzv. režijných revíroch. Všetky tieto organizácie však musia pri svojej činnosti dodržiavať platné zákonné predpisy v našej republike, týkajúce sa poľovníctva.

Pretože poľovnícke organizácie s možnosťou obhospodarovat' poľovné revíry sú tak rôznorodé, ustanovil zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve vznik novej poľovníckej organizácie - Slovenskej poľovníckej komory. Zastrešuje všetky poľovnícke organizácie na Slovensku s jej členmi a aj všetkých poľovníkov, ktorí nie sú členmi žiadnej poľovníckej organizácie, ale vlastní poľovný lístok. SPK dnes plní všetky úlohy na úseku poľovníctva, ktoré jej vyplývajú zo zákona a zo stanov komory: organizuje prípravu a skúšky z poľovníctva, vydáva

poľovné lístky, organizuje streleckú, kynologickú prípravu, organizuje chovateľské prehliadky ulovenej zveri, rieši disciplinárne previnenia poľovníkov a množstvo iných činností.

Ale vráťme sa k našim betliarskym poľovníkom, ktorí obhospodarujú poľovný revír v našom katastru. Skupinu tvorí 9 členov, ktorí sú predovšetkým milovníkmi prírody a čo obnáša poľovníctvo ako koníček, široká verejnosť ani netuší. Najprv sa musí príroda dať, až potom sa ona odmení v rôznych podobách.

Poľovníctvo nie je len lov zveri a získavanie pôžitkov z prírody. Základnou povinnosťou poľovníkov je zabezpečiť celoročnú starostlivosť a ochranu zveri a poľovného revíru. Táto spočíva v budovaní zariadení na prikrmovanie zveri a ostatných zariadení, ako sú posedy, chodníky, chata v revíri, samotné prikrmovanie zveri v čase núdze, vykonávanie

veterinárnych opatrení, sčítavanie zveri, zlepšovanie úžitkovosti revíru kosením lúk, zakladaním poličok, chovom poľovne upotrebitelných psov, lovením zveri škodiacej poľovníctvu a množstvo iných činností. A až nakoniec prichádza sezóna lovu, keď sa v záujme udržať zdravú populáciu zveri, vekovú a pohlavnú štruktúru a aj veľmi dôležitú početnosť zveri, odloví časť populácie, ktorá je vopred plánovaná. Pravidelne sa členovia PZ stretávajú na výročnej i slávnostnej schôdzi. Tá sa uskutočnila 19. 5. 2012 v kultúrnom dome, za čo patrí poďakovanie obecnému úradu. Dňa 2. 6. 2012 a 16. 6. 2012 sa členovia stretli na brigáde.

Záverom chceme osloviť návštevníkov prírody, aby sa v lese správali ako na návšteve, pretože ona je prirodzeným domovom zveri a ľudia sú tam iba hostia!

E. Farkašovská

Polovnícky deň v Betliari

Betliaru patrí popredné miesto v histórii poľovníctva na Slovensku. Prvá historická zvernica tu bola zriadená v roku 1885 súčasne po dokončení prestavby reprezentatívneho poľovníckeho kaštieľa v Betliari. Ako prvá zver bola do Betliara dovezená jelenia zver, neskôr aj danieľ a muflónia zver. V roku 1967 obnovili vtedajšie východoslovenské štátne lesy zvernicu v Betliari na ploche 1 416 ha.

V roku 2004 sa Lesy SR, š. p. Banská Bystrica rozhodli pre generálnu rekonštrukciu zvernice Betliar a pre založenie novej kvalitnej populácie jelenej zveri pôvodom z Poľany a zo severovýchodného Slovenska. Tento projekt patrí medzi najväčšie a najvýznamnejšie investície do rozvoja poľovníctva štátnych lesov na Slovensku minimálne za posledných 20 rokov.

Preto je aj základnou povinnosťou Lesného závodu Rožňava zveľaďovať túto investíciu do poľovníctva a prezentovať históriu, súčasnosť a výsledky zvernice Betliar pre verejnosť a to nielen tú odbornú lesnícku a poľovnícku. To bolo aj cieľom v poradí už druhého ročníka odborného poľovníckeho dňa v Betliari, ktorý po minuloročných skúsenostiach bol vo väčšom formáte a za početnejšej účasti návštevníkov. Podujatia sa 30. 5. 2012 zúčastnilo takmer 100 hostí z odštepných závodov Lesov SR z celého Slovenska, ďalej poľovníckej komory, štátnej správy, subjektov neštátnych lesov a dokonca prišla aj delegácia z poľovníckej komory susediaceho regiónu Maďarska. Početná delegácia lesníkov prišla aj z lesných závodov Kriváň a Čierny Balog v oblasti Poľany, ktorí sa podieľali na odchyte takmer 80 kusov kvalitnej jelenej zveri, ktorá bola dovezená v rokoch 2004-2010 do betliarskej zvernice. Propagáciu celého podujatia a hlavne zvernice Betliar

pre verejnosť zabezpečovala redakcia obľúbenej televíznej relácie Halali, ktorá po prvýkrát pripravovala z Betliara takúto rozsiahlejšiu reportáž.

V dopoludňajšom programe bola prehliadka danielích a jeleních zhodov zo zvernice Betliar, ako aj jeleních zhodov z režijných revírov Lesného závodu Rožňava. Pri nepriaznivom počasí obec Betliar poskytla operatívne a nezištne veľmi vhodné priestory v kultúrnom dome, vďaka čomu sa mohla prehliadka uskutočniť v pôvodne plánovanom rozsahu. Návštevníci tu mohli vidieť 30 zhodov parožia danielov, z ktorých 5 malo medailovú hodnotu. No už oveľa zaujímavejšia bola expozícia jeleních zhodov, ktorých bolo spolu 40 a z toho už po prvýkrát v histórii dosiahli 2 jelene ocenenie zlatou medailou a ešte ďalších 9 jelenov bolo medailových. Zaujímavá bola aj expozícia zhodov 71 jelenov z revírov mimo zvernice Betliar, lebo to bolo po prvýkrát, čo sa v tomto regióne podarilo na jednom mieste sústrediť tak početnú kolekciu jeleních zhodov.

Po poľovníckom guláši pri chate Kopán pokračoval poľovnícky deň exkurziou do zvernice Betliar. Exkurzia pozostávala z piatich zastávok tematicky zameraných na prikrmovanie zveri, zlepšovanie jej životného prostredia obhospodarovaním lúk a políček, starostlivosť o lesné prostredie, poľovnícke zariadenia vo zvernici a lokality s chovom danielej a muflónovej zveri v Betliari. Návštevníkov snád najviac zaujala nádherná horská scenéria betliarskej zvernice.

Veríme, že poľovnícky deň naplnil cieľ, ktorý si vytýčili lesníci z Lesného závodu Rožňava a že si návštevníci a hostia odniesli z Betliara veľa pozitívnych dojmov a odborných poznatkov z tohto historického poľovníckeho miesta.

Ing. Marcel Lehocký, referent poľovníctva, OZ Rožňava

Ako sa darí včelárom

Život človeka je otvorená kniha, ktorá zaplňa svoje stránky rôznymi príbehmi, smutnými i veselými.

Medzi tie radostné, ktoré človeka naplňujú, sú jeho záľuby - koníčky. Tie ho obohacujú, rozdávať radosť okoliu, v ktorom žije. Medzi prospešné patrí chov včiel, tzv. včelárstvo.

Kto sa mu upíše, veľmi ťažko sa s ním lúči. Chov včiel je dôležitou súčasťou poľnohospodárskej výroby, má význam pri opelení rastlín - produkcii potravín, udržiavaní biologickej rovnováhy nášho životného prostredia.

História potvrdzuje potrebu chovu včiel, žiaľ, úbytok včelárov je rapidný. Jedným z dôvodov je ich vysoký vek, vysoké finančné zaťaženie, ako aj celoročná starostlivosť o včely. Včela je veľmi citlivá a rýchlo reaguje na zlé zaobchádzanie, potrebuje maximálnu starostlivosť v podobe včasného liečenia, hygienickej úpravy úľov a v neposlednom rade „zbery úrody“ - vytácaniu medu. To je ovplyvňované počasím, zdravotným stavom včiel a rôznymi inými nepredvídateľnými okolnosťami, ktoré sa počas včelárskeho roka objavajú.

V našej obci v uplynulých desaťročiach bol chov včiel rozšírený aj vďaka Lesnému závodu, ktorý sa zaoberal profesionálnym chovom

včiel. Žiaľ, už je to minulosť. Taktiež najdlhšie pôsobiaci riaditeľ školy Andrej Plavucha učil žiakov včeláriť a dodnes v školskej záhrade stojí starý včelín.

Štatistiky hovoria že v roku 2001 bolo v SZV 17 včelárov so 76 včelími rodinami. V roku 2012 evidujeme 5 včelárov s 29 rodinami.

Medzi vášnivých včelárov patria: Ondrej Fafrák, Albert Šmihula, Štefan Kúkel, Adolf Matejka, Ondrej Ďurán a začínajúci včelár Peter Jerga.

Žiaľ, je to málo, veď príroda nás obklopuje zo všetkých strán a poskytuje kvalitné produkty. Včelí med, propolis, materská kašička sú prospešné pre ľudský organizmus a sú tiež základom liekov a kozmetiky. Týmto chceme využiť príležitosť a osloviť najmä mladých, vzbudiť u nich záujem o chov včiel. Každého radi medzi sebou uvítame, podáme mu pomocnú ruku v začiatkoch, ktoré sú ťažké ako teoreticky, tak i prakticky.

Veríme, že naša výzva vás osloví a rozšírite naše rady!

Ondrej Ďurán, dôverník SZV v Betliari

BETLIARSKY COUNTRY KOTLÍK A ROZLÚČKA S LETOM

Niekedy v druhej polovici augusta sa v poštových schránkach našich domácností objavil „Spravodajský portál Rožňava 24“.

Veľkolepé ukončenie prázdnin! Týmto slovami sa začínal článok na prvej strane, z ktorého sme sa dozvedeli, že v sobotu, 1. septembra sa na betliarskom futbalovom ihrisku uskutoční po prvýkrát akcia, aká tu ešte nebola. Jej oficiálnym názvom je päť slov: Prvý ročník betliarskeho Country kotlíka.

Nuž, áno, také čosi sme tu ešte nemali. Podujatie má naplniť chuťové poháriky labužníkov milujúcich guláš na rôzne spôsoby, užít si tu majú milovníci rôznych žánrov hudby a športovo sa vyžiť tí, ktorí za nič na svete nevymenia futbal.

Zlatým klincom budú výtvy 3-4 členných družstiev, ktorých budú môcť „hecovať“ poradcovia či pomocníci. V malom futbale sa budú môcť predviesť milovníci futbalovej lopty. Ak všetko dobre dopadne, postarané bude o šantenie detí, celý deň bude znieť areálom ihriska hudba Oldies party, živé vystúpenia Betliarskych vidiel, skupín The Roads, Renaissance a Upside Down. Tancachtiví si budú môcť overiť svoje tanečné nadanie pri učení country tancov. Nuž, ponuka bohatá a tak nečudo, že bolo treba zistiť aj to, kto sa na prípravu tejto nevšednej udalosti podujal. – Mladý, ambiciózný muž, občan našej obce, ktorý sa vám predstaví menom – Marek Šebeňa.

Neuveriteľne sa blížil 1. september a nás deň „D“ zaujímal a lákal. Hneď od rána sme registrovali množstvo áut nielen z nášho okresu, ktoré nezastavovali na parkovisku pred kaštieľom, ale smerovali Novou ulicou k športovému areálu. Čoskoro obsadili obe strany tejto cesty a bol veru problém, ak sa v úzkej uličke medzi nimi stretli v protismere dve autá alebo nebodaj chcel niekto toho pred sebou predbehnúť.

Počasiť ako na objednávku. Blížiac sa k ihrisku sme rozoznali hudbu Oldies party, ktorú sa snažil „prekričať“ moderátor dňa informáciami čo a ako.

Družstvá „gulášnikov“ sa postarali o vôňu, ktorá hneď poštekľila nosy príchodiacich. Všetci okolo kotlíkov mali svoje skryté recepty a ingrediencie a išlo o to – vyhrať! Vytvorená odborná porota mala čo robiť, aby stanovila víťaza. Stal sa ním „mančaft“ Andyho – bližšie informácie nemám.

Hneď vedľa kotlíkov prebiehala súťaž v minifutbale medzi siedmimi „mančaftmi“. Víťazmi sa stali Lipovničania.

Deti mali o zábavu postarané pri rôznych súťažiach. Mali pre seba skákací hrad, trampolínu, šmyklávkú a mohli sa zapojiť do rôznych hier. Dokonca mali k dispozícii koníky, na ktorých sa mohli povozit’.

Zahľadli sme aj niekoľko ukážok šikovných rúk, ktoré vytvárali maľovaním nové tváričky detí, ďalší zase obdivovali ruky tých, čo z kúska kože či iného materiálu vytvárali rôzne ozdobné predmety.

Popoludní znela areálom živá hudba „Vidiel“ a hostujúcich kapiel. Postarané bolo aj o občerstvenie – tu sme my, domáci – postrehli pomalú obsluhu a pivo nie najlepšej kvality. Ak aj bola (tá kvalita),

vtedy bolo pivo teplé. A chýbali nám betliarske stánky. Keď bola akcia v Betliari, mali tam byť aj naše služby. – Možno nabudúce!

Menší zmätok nastal pri odchode účastníkov Betliarskeho country kotlíka autami. Padali aj ostré a vulgárne slová vodičov, lebo odchod nikto neorganizoval a vodiči neodchádzali zaradom, takže bol problém vycúvať zo zovretia v susedstve parkujúcich áut.

Večer a celú noc sprevádzala našich občanov hlasná muzika diskotéky. Tá bola výsadou mladých, ktorí ju očakávali ako vyvrcholenie leta, ukončenie času bezstarostného ničnerobenia a vyžívania sa z lúčov slnka a vody na kúpaliskách. Blížila sa škola a tak ešte pomyslenie na ňu prehlušovali decibely. Tie skončili ráno okolo štvrtej.

Pre niekoho sa skončilo leto, pre niekoho „kotlík“ – tak teda o rok dovidenia.

Skaza pýchy Gemera

píše Štefánia Kaňúrová

Sobotňajšie popoludnie s dátumom 10. marec 2012 bolo také, aké bývajú všetky v tento deň. S tým rozdielom, že celá krajina žila v znamení parlamentných volieb, ktoré od rána prebiehali vo všetkých volebných okrskoch krajiny. V domácnosti sa vždy nájde nejaká robota a ani si nepamätám, čo som vlastne robila. V kuchyni so mnou sedel najstarší vnuk Peťo a ako ináč, s mobilom v rukách komunikoval na internete s kamarátmi. Z ničoho nič, len tak, že som to zaregistrovala, sa akoby sám seba zrazu opýtal: „Čože, horí Krásna Hôrka!“ Nestihla som si ani význam jeho otázky uvedomiť a už padali ďalšie slovné reakcie na to, čo sa na internete dialo. Jeho kamaráti si navzájom podávali neuveriteľnú informáciu o tom, že okolo 14. hodiny zachvátili plamene ničivého požiaru všetko, čo mohlo zhorieť, nevynímajúc vynovenú časť hradu. Neskutočná ohnivá skaza postavila celú republiku i zahraničné médiá pred krutú realitu, že to, na čo sme boli celé roky pyšní, čo pretrvalo stáročia, prežilo nájazdy tureckých a iných vojsk, zrazu mizne bez možnosti záchrany spreď našich očí. V tomto momente nás prestali zaujímať voľby a ich priebeh. Televízory poskytovali pohľady na katastrofu, ktorá sa zdala byť nemožnou v našej vyspelej dobe, v 21. storočí. Všetky ochranné a bezpečnostné zariadenia sa zdali byť výsmechom. Za dve hodiny sa Krásna Hôrka stala výkričníkom človeku, aký je bezmocný, ukázala sa sila ohňa v celej jeho krutosti. Horelo v čase, kedy dlho nespáchla ani kvapka dažďa,

obnažené múry pýchy Gemera trčali do oblohy v objatí dymu z tlejúcich striech...

Ku Krásnej Hôrke som mala vždy blízko. Ako študentka som na nej prežila dve letné sezóny ako lektorka, získala som množstvo vedomostí z dejín rodu Andrassyovcov, spoznala som množstvo ľudí, ktorí sem chodili obdivovať zachovalú históriu. Hrad bol putovným cieľom mnohých zájazdov, turistických návštev. Musím podotknúť, že v tých časoch, v rokoch 1963 – 1964 hrad nevyzeral tak ako pred osudným sobotňajším popoludním... V tých časoch by som nebola povedala, že hrad povstane po viac ako 40 rokoch z ruín a zaskvie sa v plnej kráse a mohutnosti. O to viac ma zabolelo, keď som si uvedomila pohromu, ktorá sa v toto jarné popoludnie rozpútala. Zároveň kdesi hlboko vo mne ostala spomienka na 5. júl 2011, kedy sme so skupinou poslancov obce mali umožnenú prehliadku hradu v súvislosti s otvorením novej expozície v práve zrekonštruovaných priestoroch. A fakt, že som sa tejto prehliadky mohla zúčastniť, som naplno ocenila po tom, ako som 10. marca 2012 okolo 16. hodiny videla hrad z blízkyh polí, kde v dojatí a hrôze postávali ľudia nechápajúci realitu. Šnúra pomaly idúcich áut v oboch smeroch štátnej cesty dokazovala, že to, čo sa stalo, nie je hrôzou iba pre nás – Gemerčanov. Tragédia chytla za srdcia nielen Slovákov doma, ale aj v zahraničí. Napríklad aj môj syn žijúci v Nemecku si sprvu myslel, že ide o zlý internetový žart. Ľudí žijúcich mimo

našej republiky drží hrad za srdcia dodnes, s pocitom zúfalého hnevu a bezmocnosti prikladajú cent k centu na obnovu zašlej slávy tejto impozantnej kultúrnej pamiatky. Nie som určite sama, kto si kladie otázku: Bude za túto skazu niekto potrestaný? Alebo len sklopíme hlavy, ako to my Slováci máme vo zvyku a mlčky budeme pregľgať hrče ťažoby z našej nemohúcnosti?!

Na hrade sa už pracuje. Pribúdajú peniaze na konto záchrany. V pondelok, 18. júna 2012, sa bol pozrieť na tempo prác pri obnove hradu minister kultúry Marek Maďarič. Na vlastné oči uvidel úbohý stav hradu v súčasnosti. Verím, že to, čo videl, v ňom zanechalo aspoň taký dojem, aký zanechal vo mne zase on, keď som ho videla a počula pri prednese slávnostného príhovoru v rámci otvorenia nového Národného divadla v Bratislave. Tieto dve udalosti sú od seba vzdialené na míle, ale človeku s takýmito vedomosťami a vzťahom k rodnej kultúre a histórii verím.

Múry hradu majú byť do zimy zakryté. Len strecha – a nie hocijaká – dokáže zachrániť to, čo z hradu zostalo. Veľká nezodpovednosť, výsledkom ktorej je hrozná tragédia Krásnej Hôrky, nesmie pokračovať. Spoločne nesmieme dopustiť, aby sa stalo, že budúce generácie, už nebudú môcť obdivovať najkrajší hrad Slovenska.

Celé Slovensko zaujalo k požiaru národnej kultúrnej pamiatky obdivuhodný postoj. Združenie miest a obcí Horného Gemera zriadilo fond na obnovu hradu. Všetci občania a podnikateľské subjekty,

ktorým nie je táto tragédia ľahostajná, môžu prispievať na účet č. 5026566857/0900. Srdcia celej našej vlasti bijú pre dobrú a krásnu vec. Spoločne musíme veriť, že hrad Krásna Hôrka, ktorý ľahol popolom, z neho povstane vo svojej niekdajšej kráse.

Smutné na tragédii hradu je to, že nesmierne ochromila turistický ruch na Gemeri. Už len z dialky vidieť múry hradu bez strechy je hrozné. O tom, čo je pod hradom, je ťažké hovoriť. Všetko, čo slúžilo do osudného dňa návštevníkom hradu, osirelo. Podnikatelia svoje prevádzky pozatvárali, stánky na parkovisku sú bez života. Sem-tam sa pod hrad zatúlajú autá so zvedavcami, ktorí chcú byť bližšie k jeho múrom.

Na celej veci zamrzí i fakt, že požiarom hradu trpí i kaštieľ Betliar. Turistov je málo. Ešte tak cez víkend sa parkovisko teší aspoň niekoľkým motorovým vozidlám, ale cez týždeň je to biedne. My, starší, s nostalgiou spomíname na časy, keď autá a autobusy prúdili obcou neprestajne. Darmo, zmenila sa doba, nepraje ani turistike, o ktorej sa hovorilo, že v našom kraji hrá prím. Veľa vecí by sa malo zmeniť, v prvom rade však vzťah všetkých ľudí k turistickým a historickým skvostom, ktoré prežili stáročia, ale práve nezodpovednosťou človeka sa v jednom okamihu zničili. Verím, že nebudeme musieť čakať dlhé roky na to, aby sa hrad Krásna Hôrka zaskvel znovu v plnej kráse, aby sa nanovo stal lákadlom pre tých, ktorí venujú svoj voľný čas návštevám historických pamiatok a dbajú na to, aby sa uchovali pre budúce generácie.

Zarmucuje nás...

Priestranstvo na Námestí J. Pavlíka pred Lahôdkami poskytne návštevníkom obce možnosť posediť si pri občerstvení za stolíkom pod slnečníkom, aby mali čo najpríjemnejší oddych v letných horúčavách. Pozorujeme však, že túto „možnosť“ si zväčša vyhradili miestni „štangasti“, ktorí tu trávia svoju dopoludňajšiu i popoludňajšiu „siestu“ každý deň. - Majú čas, robota ich nečaká, manželky sú zhovievavé a to, čo konzumujú, to si kúpia za svoje. - Doteraz je to OK. - Ale len naoko. - Horšia stránka ich denného ničnerobenia je tá, že telo si pýta svoje a teda nadmerné množstvo svojej konzumácie si potrebujú niekde vyprázdniť. A keďže Lahôdky miestnosť pre hostí nemajú, tak títo hostia jednoducho vstanú a bez slova odkráčajú do blízkeho parku. Tam si nájdu malé miestečko za okrasnými kríkmi, aby si uľavili. A to, že ich vidno z každej strany, ich vôbec netrápi. - Veď je to „ľudské“. Áno, váženi, ale takýto exhibicionizmus na verejnosti mnohých pohoršuje, ba poburuje. - Odneste si, prosím svoje odpadky do svojich domovov a nenechávajte nám ich „rozvoniavať“ po celom parku!

Veď náš park nie je záchod, ktorý z neho robíte. A to vy - samotní domáci občania.

Vy by ste si takýto záchod urobili z vlastného bytu? A presne to robíte z vlastnej obce, keď ju takto „skrášľujete“!

Ale poďme ďalej, k predajniam COOP Jednota a MILK-AGRO. Tam sa totiž objavilo územie nikoho. Z predtým upravenej plochy pred obidvomi obchodmi sa totiž po istom čase stala doslova „oráčina“ - a všetci vieme, prečo: pre žabomyšie vojny prevádzkovateľov menovaných predajní. A to, že si takto nekalo konkurujú (namiesto toho, aby si konkurovali kvalitou a jedinečnosťou ponúkaných tovarov), to si v tomto prípade odnášajú zákazníci = nielen občania, ale aj návštevníci Betliara. Veď uznajte, po opustení jednej predajne máte dve možnosti: buď sa vzdáte nákupu v druhej predajni a možno nekúpite to, čo ste v tej jednej nedostali, alebo v prípade dažďov to risknete a doslova

Nenechávajte svoje odpadky „rozvoniavať“ po parku!

sa prebrodíte blatom. Pravda, je aj druhá možnosť: po odchode z jednej predajne sa do tej druhej dostanete aj obchádzkou po obecnom chodníku. - A pritom vôbec nevádi, že sa tak „uľahčuje“ život najmä ženám - lebo väčšinou nakupujú oni - no veď prečo by si neprecvičili chôdzu hore a dolu schodmi a neposilňovali svaly zbytočným vláčením nákupov a prečo by nemíňali svoj drahocenný čas (veď doma aj tak nemajú čo robiť)!!!

No, povedzte pán z COOP Jednota a MILK-AGRO, prečo? - Veď u nás už nakúpili, u nás už nechali svoje peniaze - DNES! A čo nás po tom, že im cestu znepríjemňujeme niekoľkými metrami zablateného priestoru, ktorý mimochodom, ešte pred niekoľkými mesiacmi bol pekným vydláždeným chodníkom z jednej predajne do druhej. A napadlo vás vôbec, že ak to takto bude pokračovať, tak ZAJTRA dajú ľudia radšej prednosť inej - tretej predajni a tam preorientujú svoje nákupy??? - Lebo: kde sa dvaja bijú...

- Takže takto si ústretovosť, prípadne aj úctu (ak nejakú vôbec k zákazníkovi = nášmu pánovi máte), tak takto si to zase my, zákazníci, vôbec nepredstavujeme!!!

-iš-

V ÝZNAMNÍ BETLIARČANIA

František Kurcina

Vedúci pracovník banského závodu, starosta obce

Narodený: 23. 6. 1899 v Betliari

Zomrel: 31. 10. 1977 v Rožňave

Rodičia: Florián Kurcina a Amália, rod. Remeňárová

Pochádzal z chudobnej rodiny. Otec, vyučený kováč, hoci ako sa snažil - čo zarobil, sotva stačilo na obživu pre početnú rodinu, v ktorej boli traja synovia a jedna dcéra. Preto odišiel za prácou do Ameriky. František, ako najstarší z detí, keď mal 13 rokov, nastúpil

do práce v blízkej papierni, aby vypomohol matke. Ako 16-ročný začal sa učiť za strojného zámočníka v Rožňave. Po vyučení odišiel pracovať do Budapešti. Tam ukončil popri zamestnaní štúdium na priemyslovej škole. Zúčastnil sa bojov v radoch Červenej armády Maďarskej republiky rád. Po neúspechu proletárskej revolúcie v Maďarsku bol neustále pod policajným dozorom. Hrozilo mu, že sa dostane do väzenia. Preto sa z Budapešti vrátil do Betliara. Od roku 1922 pracoval ako strojný zámočník na banskom závode v Čučme. Odtiaľ prešiel neskôr na banský závod do Nadabule. V Betliari, kde býval, sa zapájal do verejnej činnosti. Občania ho zvolili do obecného zastupiteľstva. V roku 1927 sa stal starostom obce. V tejto funkcii zotrval 11 rokov.

V tom čase zaznamenala obec veľký rozvoj i napriek obmedzeným možnostiam, vyplývajúcim z hospodárskej krízy. Počas jeho pôsobenia bola v obci vybudovaná v roku 1931 požiarňa zbrojnica. Uskutočnila sa regulácia potoka v časti od štátnej hradskej po budovu požiarnej zbrojnice. Zavedené bolo vonkajšie osvetlenie obce. Založená bola obecná knižnica. Zabezpečil vytvorenie nového cintorína, ktorý bol daný do používania 1. 11. 1930. V ňom bol zároveň odhalený pomník s pamätnou tabuľou, na ktorej sú mená občanov, padlých v prvej svetovej vojne. V roku 1937 uzavrel manželstvo s Boženou Holečkovou. Spolu vychovali troch synov a jednu dcéru. V tragických jesenných dňoch roku 1938 zvädzal boj s podvratnými silami, ktoré sa snažili o pripojenie Betliara k Maďarsku. Tieto sily ho v kritických dňoch pozbavili funkcie starostu. No len dočasne, lebo rozhodnutím krajského úradu bol opäť menovaný za vládneho komisára obce Betliar. Po uchopení moci ľudákmi ho títo opäť pozbavili funkcie vládneho komisára. Za svoj nekompromisný postoj v otázke pripojenia Betliara k Maďarsku bol prenasledovaný na svojom pracovisku v Nadabule. Za tento postoj bol trikrát väznený maďarskými úradmi. Preto bol nútený prácu na závode v Nadabule zanechať. Prešiel pracovať na Slovensko, na banský závod do Železníka, kam sa presťahoval aj s rodinou. Na novom pracovisku sa zapojil do ilegálnej protifašistickej činnosti. Stal sa členom revolučného národného výboru. Zúčastnil sa SNP v oblasti Železníka ako spravodajca. Hneď po oslobodení ho pozvali do Rožňavy, kde dostal úlohu zabezpečiť znovuvytvorenie banského závodu v Nadabule a opraviť vojnovú zničenú železničnú trať, Plešivec - Dobšiná. Vďaka svojim vynikajúcim organizačným schopnostiam tieto úlohy úspešne splnil. Ostal pracovať ako vedúci povrchových prevádzok banského závodu v Nadabule.

pokračovanie na 11. str.

František Kurcina

dokončenie z 10. str.

Popri zamestnaní sa aktívne zúčastňoval na verejnej činnosti. Od roku 1945 bol členom ONV v Rožňave, kde dostal najťažší úsek - funkciu predsedu zásobovacej komisie. V roku 1946 sa stal predsedom Miestnej správnej komisie v Rožňave, čo v tej dobe sa rovnalo funkcii primátora. Po februári 1948 sa stal predsedom akčného výboru v Rož-

ňave. I keď všetok svoj voľný čas venoval výkonu verejných funkcií, svedomite pracoval aj v zamestnaní v Železorudných baniach. Svedčia o tom desiatky zlepšovacích návrhov, ktoré podal a zaviedol do používania. Keď dosiahol vek 60 rokov, odišiel na starobný dôchodok. Neostal však doma. Stále pracoval. Či už pri budovaní meliorácií alebo pri výstavbe mliekarene, v komunálnych službách alebo na vojenskej správe. Bol predsedom Uličnej organizácie KSS v Rožňave. Za mimoriadne zásluhy a vernosť baníckemu povolaniu mu v roku 1956 udelil prezident republiky Rad červenej zástavy práce. Bol tiež nositeľom viacerých vyznamenaní a čestných uznaní. Pochovaný je v Betliari.

Erna Masarovičová - sochárka, šperkárka a medailérka

Narodila sa v Betliari, 12. 2. 1926 rodičom Alfonzovi a Erne, rod. D'Agno. Spolu so sestrou Júliou prežila detstvo v Betliari. Otec bol vážnym správcom majetkov grófa Andrášiho, bývali v jednej z hospodárskych budov. V r. 1943 - 1944 študovala na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Budapešti, v r. 1946 - 1951 na Vyššej umelecko-priemyselnej škole v Bratislave u profesora R. Hornáka a Th. Luga odbor keramika. V r. 1951 - 1956 pokračovala v štúdiu na Vysokej škole výtvarných umení u profesora R. Pribiša a F. Štefunka na oddelení monumentálneho sochárstva. Od r. 1958 bola činná ako samostatná výtvarníčka.

Žila a tvorila v Bratislave. V r. 1955 uzavrela manželstvo s Ing. Štefanom Kissoczym, ktorý pôsobil ako docent na Vysokej škole technickej v Bratislave. (Svokor umelkyne bol známy lekár - internista, rádiológ, hematológ, pôsobiaci v Prešove. Bol jedným z mála v tej dobe, ktorý mal vlastný EKG a rtg. prístroj). S manželom mali dcéru Katarínu, ktorá poskytla fakty o živote svojej matky a zaslúžila sa o vydanie monografie, ktorá vyšla v tomto roku. Dcéra sa tiež orientovala umelecky - vyštudovala Školu úžitkového výtvarníctva.

Na začiatku svojej umeleckej dráhy tvorila umelkyňa drobné diela z odlievaného cínu a medeného plechu. Neskôr sa jej dominantným materiálom stala oceľ. Pláty zväčala do expresívnych abstraktných kompozícií v kubistickom štýle. Už v polovici 60. rokov patrila medzi popredné osobnosti sochárstva a stala sa zakladateľkou moderného šperku na Slovensku. Od 70. rokov sa venovala intenzívne i tvorbe plakiet a medailí, ktoré pravidelne prezentovala na výstavách po celom svete. Vďaka tvorbe umelkyne Erny Masarovičovej bolo prezentované slovenské výtvarné umenie, dodnes je zastúpené nielen v domácich, ale aj zahraničných muzeálnych a galerijných zbierkach, či prestížnych zberateľských inštitúciách ako sú Paríž, Londýn a Budapešť. Na Medzinárodnom bienále súčasnej medaily v portugalskom Seixal bola v r. 2000 ocenená jej tvorba medailí a plakiet za inovatívny prístup a vysokú umeleckú hodnotu. V r. 2006 získala na 1. Bienále voľného

výtvarného umenia Cenu Slovenskej výtvarnej únie za prínos do slovenskej sochárskej a medailérskej tvorby. Umelecky aktívna bola až do roku 2006, zomrela 25. 6. 2008 v Bratislave, rok po manželovi. Našu rodáčku a jej tvorbu poznal svet, ale my niektorí sme ani netušili, že existuje. Jej tvorba ju však určite bude pripomínať ďalším generáciám. Vytvorila 193 sôch, 49 zvieracích plastiek, 93 realizácií v architektúre, 116 medailí a plakiet, 47 novoročienok, 10 návrhov vyznamenaní, 221 šperkov. Je úchvatné listovať

Erna Masarovičová

v monografii a vidieť drobné žienu pri zváraní, ovládání kladky a oceľových lán, práve technicky zdatný manžel jej vypomáhal s technickou časťou pri tvorbe, pri stavbe rodinného domu, ktorý spolu s ateliérom bol v tej dobe nadčasovým. Umelkyňa tvorila diela s rozmermi 15 - 400 cm. Animalistický žáner (zvieracie motívy) predstavuje v jej tvorbe celoživotné zaujatie. Zásobnicou motívov sú práve spomienky z detstva a mladosti z poľovníckeho kaštieľa a parku. Pozoruhodné myšlienky o umelkyni vyslovila v predslove Ľuba Belohradská, kurátorka jej výstav.

Opísala ju ako veľmi pracovitú, skromnú, zahĺbenú, netuctovú, žijúcu utiahnuto v úzkom kruhu svojich priateľov a rodiny. Mala svojský recept - energiu čerpala z vnútorného pokoja a využívala v prospech sochárskej tvorby. Určite si zaslúži náš dodatočný a obrovský obdiv!

Spracovala

Mgr. L. Farkašová

Za dažďom do Tatier

Celé tohoročné leto sa nieslo v znamení sucha, popraskaná zem nás strašila nielen v záhradkách, ale i na poliach. Rastliny bez vlhky živorili a každý strašil neúrodou.

Dva mesiace letných prázdnin prešli cez horúce slnečné dni, tí, ktorí majú radi kúpaliská, si svoje užili. Tí, ktorí vzhliadali k mračnám – ak sa vôbec nejaké objavili – túžili po daždi, ktorý nie a nie prísť. Keďže počasie bolo priaznivé pre dovolenkárov a turistov, plánovaný turistický zájazd do Vysokých Tatier sa uskutočnil 8. septembra 2012.

V stanovený deň sme sa ráno piatej ešte za tmy zhromažďovali na parkovisku pri Jednote a očakávali objednaný autobus. Každý účastník bol pripravený na turistický výstup, ktorý mal zo Štrbského Plesa pokračovať Mlynickou dolinou k vodopádu Skok, odtiaľ Furkotskou dolinou na Chatu pod Soliskom a späť na Štrbské Pleso.

Pri odchode z Betliara bolo jasno. V Gemerskej Polome sme odbočili na Spišskú Novú Ves, aby sme spoznali aj túto cestu do Tatier. Keď sme po prvýkrát zbadali obrisy Tatier, zmohla som sa na jediné dlhé ó-ó-ó! Končiare Tatier nebolo vidieť, ako hustá, ťažká sivá perina na nich sedela nič dobrého neveštiace mraky. Ako sme sa blížili k Štrbskému Plesu, na predné sklo autobusu začali dopadať prvé kvapky dažďa. Vystúpili sme z autobusu, ale sme váhali, či sa vôbec máme na plánovanú trasu vybrať. Hlavná vec, že mnohí z nás nemali pršíplášte, pretože s dažďom sa nepočítalo. Obchodníci sa však chytili príležitosti a v ponuke mali dosť plášťov. Stále sme však dúfali, že mraky sa roztrhajú, veď na výlet sme nepišli preto, aby sme zmokli. Ale nemali sme na výber. Po dlhšom váhaní sme sa po skupinkách vybrali Mlynickou dolinou k vodopádu Skok. Cesta bola pohodová, dažď nás kropil na etapy, ale kráčali sme ďalej. Príroda popri trase našej cesty bola krásna, dolu dolinou zurčal potok, a tak nám cesta ubiehala jedna radosť. Ale vodopádu Skok sme sa dočkať nevedeli. Odrazu sa spustil

počasie hustý dažď, boli sme veru poriadne mokří, zrazu sme zbadali na chodníku oproti nám našich ľudí, ktorí sa už vracali od vodopádu. Tak sme sa ho nakoniec dočkali, ale až takú radosť sme z neho nemali, lebo dažď začal byť nepríjemný. Na to, že vystúpime ponad vodopád hore a Furkotskou dolinou budeme pokračovať, sme nemysleli. Vrátili sme sa tou istou trasou späť na miesto, odkiaľ sme začali trasu. Cestou sme sa pomaly osušali na lúčoch slnka, ktoré sa predierali pomedzi oblaky. Niektorí však boli premočení poriadne. Rozhodli sme sa, že sedačkovou lanovkou sa vyvezieme na chatu pod Soliskom, kde bolo už slnečno a teplo a tam sme po skalách rozložili naše mokré oblečenie, aby sa sušilo. Tu nás čakalo prekvapenie, pretože odrazu sa medzi nami objavila pani Kosturová s dcérou Dankou, ktoré jediné zdolali úsek od vodopádu Skok cez Furkotskú dolinu na Solisko a dolu k chate. Niekoľkí muži posmelení výkonom týchto dvoch žien sa vybrali na Solisko tiež. Ostatní sme sedeli na teplých skalách a boli sme radi, že znovu na nás svieti staré dobré slnko. Nuž, brali sme to s humorom – museli sme absolvovať cestu do Tatier, aby sme konečne po suchom lete zmokli.

Po oddychu pri chate sme sa zviezli lanovkou späť do doliny a vybrali sa ešte na obhliadku Štrbského Plesa. Tam sme stretli ďalších našich turistov, ktorí si zvolili zdolať inú trasu – boli na Popradskom Plese.

V čase, ktorý bol stanovený na odchod autobusu, sme už netrpezlivo očakávali možnosť sadnúť si na naše miesta a dopriať uboleným nohám zaslúžený odpočinok.

S výletom bol každý spokojný. Cesta ubiehala v pohode, nálada bola dobrá a všetci mali dobrý pocit z toho, že ani dažď nezmaril naše plány a absolvovali sme temer všetko, čo sme plánovali.

Vysoké Tatry sme opäť lepšie spoznali a tešíme sa na ďalšie turistické akcie. šK

Zmoknutí betliarski turisti pred vodopádom Skok

Fénix v Betliari

Nie, nepristál u nás bájnny vták, ktorý vstáva z popola. „Fénix nie je len vták dravý, je aj spolok detí hravých“, tak aj z našej hymny vyplýva, že sme Detská organizácia Fénix, ktorá už viac ako 20 rokov vytvára deťom a mladým ľuďom po celom Slovensku možnosť stretávať sa, zabávať sa, získavať nových priateľov a znalosti a tráviť zmysluplne voľný čas.

Prečo sme sa rozhodli pracovať v Betliari? „Ani po odchode z Centra voľného času v Dobšinej, kde som doteraz pracovala, nechcem prísť o kontakt a radosť z práce s deťmi,“ hovorí pani Anna Gömöriová a Ing. Helena Elexová dodáva: „V Betliari bývam, záleží mi na tom, aby deti zažili veľa radosti a dobrodružstva.“

Stretávame sa od 14. septembra 2012 každý štvrtok o 17.00 v klubovni Kultúrneho domu v Betliari. Zorganizovali sme si niekoľko podujatí – vo Veľkej hre sme sa zahrali na zlatokopov a lovcov zveriny, na turistike do Slovenského raja sme obdivovali krásy okolia Stratenej. Zapojili sme sa aj do celoslovenskej akcie „72 hodín bez kompromisu“ a v rámci projektu s názvom „Ukážeme, čo dokážeme“ sme odovzdali vyrobené darčeky naším dôchodcom a upratovali opadané lístie

v malom parku. Cez jesenné prázdniny sme vyskúšali, či naše vlastnoručne vyrobené šarkany dokážu lietať, v Haloveenskyh maskách sme navštívili menších kamarátov. A pripravujeme mnohé ďalšie – novoročný ples detí a rodičov, sánkovačku, stavby zo snehu, karneval, Deň zeme, výlety.

Spýtali sme sa detí, prečo chodia do Fénixu. Kubo poeticky: „Je tu veľa skvelých ľudí, ktorí rozžiaria deň každému, kto príde.“ Nika: „Ja rada chodím, lebo sa hráme, žartujeme a spievame.“ Janka: „Chodím tu preto, aby som sa doma nenudila, je tu veľa zábavy. Stále sa hráme všelijaké hry, chodíme na výlety a vyrábame si tu napr. šarkany, domy a mám tu super kamošov, ktorých mám veľmi rada.“

A Sandra nakoniec vymyslela básničku:

*Naši malí i veľkí Fénixáci venujú sa zábavnej práci,
šarkany si skladajú, vždy radosť z toho mávajú,
hry si vymýšľajú, v zime snehuliakov stavajú.
Guľovačka, sánkovačka, pre nich to je iba hračka.*

A pri poézii aj zostanem a slovami Fénixáckej hymny pozývam medzi nás aj ďalšie deti:

„Tak poď a pridaj sa k nám,
s nami nikdy nie si sám.

Ing. Elena Elexová

Betliar pred 50 rokmi

Pred 50 rokmi, teda v roku 1962, bola dokončená prístavba druhej triedy k materskej škole v Betliari. S jej výstavbou sa začalo ešte v predošlom roku. To umožnilo, že do škôlky mohli začať chodiť všetky deti z obce, aj tie, ktoré predtým neboli prijaté pre nedostatok miesta. V tom čase aj do základnej školy chodilo veľa detí. Bolo päť ročníkov a triedy boli len tri. Muselo sa vyučovať na dve zmeny. Niektoré ročníky chodili do školy dopoludnia a iné zase odpoľudnia.

V roku 1962 sa ukončila tiež prestavba kabíny v kine. Kabína bola zväčšená, aby sa do nej zmestili väčšie prístroje. To umožnilo, že sa mohli premietat filmy, široké 35 milimetrov.

Lesný závod získal za dobré výsledky práce čestný titul „Závod XII. zjazdu KSČ“.

V obci bol namontovaný drôtový rozhlas.

Občania ukončili výstavbu piatich rodinných domov. Rozostavaných bolo 12 domov. Začali vznikať nové ulice. Preto sa začalo s úpravou cesty na terajšej Novej ulici.

Na kopci Kalvária nad Rožňavou bol postavený a daný do používania stožiar televízneho vykryvača. Občania si začali kupovať televízne prijímače a začali sledovať televízny program. Predtým chodili do klubu Lesného závodu, ktorý bol v budove, kde je teraz predajňa potravín na námestí Jozefa Pavlíka. Bol tam síce televízor, ale obraz nebol veľmi kvalitný, lebo sa prijímal program z vysielača na Kráľovej Holi, na ktorú nebol priamy výhľad, lebo bola zakrytá inými kopcami.

Kaštieľ navštívilo za rok 109.700 návštevníkov.

Občania ochotne chodili na brigády. Počas národnej zmeny v dňoch 14. a 15. apríla upravovali cesty a jarky v obci a ohradili lipky okolo potoka. Pri ručnom kosení trávy na Nižnej Maši 24. júna pracovalo bezplatne 35 koscov.

V predvečer 1. mája bola veľká účasť občanov v lampiónovom sprievode cez obec. V čele sprievodu šla miestna dychová hudba. Na druhý deň išli občania aj dychová hudba na oslavy 1. mája do Rožňavy. Podobne aj dňa 9. mája šiel sprievod s dychovou hudbou na cintorín položiť veniec k pomníku padlých vo vojne.

Život občanom zneprijemňovalo počasie. Polročné prázdniny v škole boli predĺžené o týždeň pre chrípkovú epidémiu. Zima trvala veľmi dlho, až do konca marca. Výchrica v dňoch 14. až 16. marca spôsobila záveje, pre ktoré sa musela obmedziť doprava.

Dažde v apríli zapríčinili, že sa vyliala z koryta rieka Slaná. Toto už teraz nepoznáme, lebo Slaná už je zregulovaná.

V letných mesiacoch bola veľká suchota. Pôda stvrdla a v septembri nebolo možné vyberať zemiaky, ani orať. Tieto práce sa dali robiť až po daždi, ktorý prišiel 23. septembra.

Chovatelia ošípaných boli nespokojní, že z každej domácej zakáľačky museli odovzdávať 7 kg masť na verejné zásobovanie. Taktiež z každej ošípanej museli stiahnuť z chrbta kožu, takzvaný krupón a odovzdať ho.

V dňoch 23. až 25. októbra vypukla v obci nákupná horúčka. Občania si mysleli, že bude vojna, keď sa dozvedeli, že Američania začali blokádu Kuby. V obchodoch už nebolo dostať soľ.

Keď dňa 30. decembra 1962 zomrel riaditeľ školy Andrej Plavucha, konal sa v Betliari prvý občiansky pohreb v kinosále, za veľkej účasti občanov.

Alexander Maduda

OSLAVY MESIACA ÚCTY K STARŠÍM

Seniori – občania dôchodcovského veku, vedia, že k oslave ich života v našej spoločnosti patrí jeden zo záverečných mesiacov roka – október. Tento mesiac je vyhlásený za Mesiac úcty k starším. Starším sa vždy vzdávala zo strany spoločnosti úcta, starších sme si vážili, keď sme boli mladší, starší boli pre nás vzorom a zdrojom múdrosti. Žiaľ, tieto hodnoty sa dnes podstatne zmenili, v spoločnosti to rezonuje, ale – musíme dať tejto skutočnosti čas, aby si to tí, ktorých sa to týka, uvedomili. Dnes je úplne zbytočné očakávať od mladších – česť výnimkám, pozdrav, pomoc pri určitej činnosti, či uvoľnenie miesta na sedenie. Mesiac október je náš, v ňom sa konajú oslavy, na ktorých sa schádzajú seniori z obcí a miest.

V stredu, 17. októbra 2012 sa štyria členovia našej organizácie na základe pozvania Okresnej organizácie JDS Rožňava zúčastnili slávnostného stretnutia seniorov v Dome kultúry v Dobšinej. V sále tohto kultúrneho stánku sa zišli zástupcovia miestnych organizácií okresu. Oslavy otvoril a prítomných privítal primátor Dobšinej p. Karol Horník. Za Košický samosprávny kraj bol prítomný jeho podpredseda p. Ing. Ján Szóllós. Slávnostný príhovor predniesol primátor mesta. V kultúrnom programe vystúpili členky speváckej skupiny a deti z folklórneho súboru. Súčasťou slávnostného stretnutia bolo pozdra-

venie jubilantov mesta Dobšiná, spojené s odovzďávaním blahoželaní. V dobrej nálade sa zišlo viac ako 100 seniorov. Dobšiná svojim hosťom pripravila príjemné občerstvenie a upomienkové darčeky, každý sa tam cítil veľmi dobre, mnohí sa navzájom poznali a nebola núdza o priateľské debaty.

O dva dni sa uskutočnili v našom kultúrnom dome miestne oslavy Mesiaca úcty k starším. Pripravilo ich vedenie obce a pozvaní boli všetci dôchodcovia. Príležitosť stretnúť sa navzájom s priateľmi, susedmi a rovesníkmi na jednom mieste je pre našich občanov známa.

pokračovanie na 14. str.

OSLAVY MESIACA ÚCTY K STARŠÍM

dokončenie z 13. str.

Vždy počítame s väčšou účasťou, pozývaní sú totiž osobitne jubilanti, ktorí sa dožívajú 60, 70, 80 a 90 rokov a dbáme o to, aby sme prítomným pripravili aj kultúrne vyžitie a posedenie pri pohostení. Oslavy otvorila členka Obecného zastupiteľstva Betliar Erika Jergová, nasledovalo pozdravenie našich najmenších z MŠ a ZŠ. Slávnostný príhovor predniesol starosta obce Július Farkašovský a pokračovalo sa pozdravením jubilantov. Títo prijali blahoželania a upomienkové darčeky. Vzápätí sme prenechali priestor javiska hosťom – divadielku „Bez opony“ z Banskej Bystrice. Predstavilo sa moderným poňatím muzikálu Na skle maľované. Úspešný muzikál, ktorý pretrval mnohé sezóny na doskách SND v Bratislave, zavítal v skrátenej forme aj medzi nás. Od jeho vzniku doba pokročila, umenie nabralo iný smer a musíme si uvedomiť jedno, že naša obec nie je hlavné mesto, teda aj kultúra v novej forme nás môže prekvapiť. Zachcelo sa nám po rokoch s folklórom niečo nové, vedeli sme, že to nebude predstavenie ochotníckeho divadla, že to bude čosi nové, čo môže u prítomných vyvolať rôzne reakcie. Obsah diania na javisku sa v krátkosti rovnal obsahu pôvodného muzikálu. Priblížili nám ho traja herci – muži! Svoje výkony zvládli bravúrne, ale keď sme sa pozerali po našich divákoch, videli sme, že pre niekolkých to nebolo to „pravé orechové“. Pár prítomných sa zodvihlo a odišlo. Ak nás niečo pohorší v televízii – a je toho strašne veľa, vypneme ju, ale tu pre recesiú zo strany účinkujúcich na javisku sme hercov „vypnúť“ nemohli. Dnes je umenie takéto. To, čo sme videli v podaní hercov tohto divadielka, bolo vždy lepšie ako pokračovania rôznych seriálov a reality šou v televízii.

Podstatná väčšina seniorov sa výborne bavila, tleskala a aj si s hercami zaspievala známe pesničky, aj sa priamo zapojila do kumštu hereckého. Pre budúcnosť – naučme sa chápať aj čosi nové, čo beží

v dnešnom svete a čo je tiež umenie. Na záver sme si zatlieskali a boli s kultúrnym programom až na pár jednotlivcov spokojní. Nasledovala spoločná večera s pohárom vína, sladkosťami a potom voľná zábava. Vytvorili sa skupinky, ktoré rozoberali priebeh osláv, dozvedali sa novoty od známych, spomínali na oslavy v minulosti a nikto sa domov neponáhlal.

Stretnutie seniorov splnilo svoj účel, oslávili sme Mesiac úcty k starším a za oslavy a ich prípravu sme sa vlastne ani nikomu nepoďakovali. Chcela by som vysloviť veľké „ĎAKUJEME“ za celú organizáciu dôchodcov všetkým, čo toto vydarené popoludnie zrealizovali. Na záver! Tešme sa na ďalší Mesiac úcty k starším, lebo len ten nám dá možnosť stretnutia sa seniorov v takom počte, v dobrej nálade, ako to bolo tohto roku.

Štefánia Kaňúrová

Zbytočná smrť mladého človeka

V jarných mesiacoch tohto roku sa začala príprava na tradičnú turistickú akciu, ktorá sa každoročne koná pri príležitosti výročia smrti betliarskeho rodáka a občana Daniela Fabinyho. Hold jeho pamiatke vyjadrujú turisti a milovníci prírody výstupom na najvyšší bod nášho chotára, na skalu Baračka, u nás bežne povedané – na Volovec. V tomto roku sme si pripomenuli 20. výročie zbytočnej smrti mladého muža, ktorý žil medzi nami krátko, len 35 rokov a zahynul zákernou rukou človeka, ktorý nemal právo vziať mu život.

Pred dvadsiatimi rokmi, presne 28. mája 1992, pokojný jarný deň narušila zvesť, že Dano Fabíny už nie je medzi živými. Bola to zvesť, ktorá vyvolala emócie nebývalých rozmerov. Betliarčania vedia, o čom hovorím. Čokoľvek sa po tejto udalosti stalo, nevrátilo mladému mužovi život, nevrátilo matke syna, súrodencom brata. Súdna riešenie tejto udalosti rodinu nenaplnilo spokojnosťou, v mysliach všetkých jej členov ostala visieť nezodpovedaná otázka: Prečo? K synovi a bratovi sa dalo ísť len na cintorín a tak to ostalo aj dodnes.

Už rok po smrti Daniela sa jeho kamaráti, súputníci, turisti z obce rozhodli, že usporiadajú na jeho počesť výstup na Volovec. Konal sa každý rok, po rokoch bola na turistickú chatu pod Baračkou odhalená aj pamätná tabuľa a táto akcia sa stala známou a vyhľadávanou v širokom okolí. Nevadili rozmery počasia, hore oborou sa išlo rôznymi cestičkami, ale všetci sa stretávali pri skale. Nechýbala obecná kronika, účastníci obdržali pamätné listy a odznaky, stretávali sa priatelia, vznikali nové známosti. Vyvrcholením výstupov boli guláše, ktoré sa sprvu varievali na turistickú chatu, pozdejšie na chate Stádielko. Po dobrých porciách guláša sa skupinky turistov ťažko rozchádzali a cesta domov mala rôzne formy. Neraz sa účastníci aj „poznačili“, keď potme netrafili kráčať chodníkom. Bolo veselo, boli spomienky – smutné i veselé, spomínal sa Dano.

Pri niekoľkých výstupoch na Danovu počesť sme rozoberali aj to, že s nami hore bol iba brat mŕtveho Dana, jeho štyri sestry sa týchto akcií nezúčastňovali. Jedna žije v Rakovnici, tri žijú na západnom Slovensku, dvojčičky Julka a Marika v Bratislave, najstaršia Vierka v Piešťanoch. Ja sama som bola v kontakte s Vierkou, je to moja spolužiačka z gymnázia, práve jej som sa snažila z Volovca buď zavolať alebo napísať SMS. Nikdy som nezabudla podotknúť, že by ich účasť na počesť ich brata bola vítaná, vedela som, že ani jedna z nich na Volovci od mladosti nebola. Bola som veľmi milo prekvapená, keď sa mi na jar ozvala práve Vierka, že keďže bude od Danovej smrti už 20 rokov, príde na XIX. ročník Memoriálu aj ony. Prekvapilo ma to, ale predovšetkým potešilo. Vierka mala pripomienku, že všetky sestry sú už v dôchodcovskom veku, majú zdravotné problémy a sondať, či by nebola možnosť vybaviť s niekým cestu na Volovec autom. Pešo si netrúfala vyjsť ani jedna. Potešila som ju, že sa to dá, pretože každoročne jazdí hore súkromná Avia a aj nejaké terénne vozidlá. Z ich stra-

pokračovanie na 15. str.

Zbytočná smrť mladého človeka

dokončenie zo 14. str.

ny bolo teda už len docestovať, doprava na cieľ turistickej trasy – len v ich prípade – bola vybavená. Krátko pred daným termínom som si „vývoz“ na Volovec zabezpečila aj ja. Zradilo ma koleno, dodnes nie je v poriadku, ale hore som ísť musela. Skončila som len na Stádielku, kde sa varil tradičný guláš a zapadla som do partie „kuchárov“. Okolo obeda sa začali zjavovať prví účastníci výstupu, dobré, pikantné jedlo rozvončovalo a nenechalo dlho čakať chuťové poháriky turistov. Zjavilo sa vozidlo, z ktorého postupne vystúpili sestry Fabínyové – za slobodna, tiež naša ďalšia spolužiačka Alica, ktorá bola na Volovci veľmi, veľmi dávno a možno ani neverila, že sa tam ocitne. Naše stretnutie bolo príjemné, Viera tu mala aj manžela a tak sa po rokoch súrodenci Fabínyovci ocitli spoločne na akcii usporiadanej na počesť ich brata. Pochutnali si na guláši, posedeli a podebatovali so známymi, poponúkali prinesenými „flaštičkami“ a boli nesmierne šťastné, že im všetko vyšlo tak, ako si priali. Pospomínali sme na mladé roky, vrátili sme sa v spomienkach na život v rodine Fabínyovcov, na časy, keď benjamínček rodiny Danko pobežoval medzi svojimi staršími súrodencami. Žiaľ, nebolo mu dopriate založiť si rodinu, doopatrovať mamu, stretávať sa s príbuznými. Jeho osud sa uzavrel veľmi rýchlo a nečakane. Po smrti jeho mamy ich rodný dom osirel a pred časom ho súrodenci predali.

Pripomenuli sme si už 20. výročie nezmyselnej smrti Daniela Fabínyho. Je chvályhodné, že vedenie obce, priatelia – turisti a účastníci tradičného výstupu, začínajú tento deň na cintoríne pri Danovom hrobe. Tak tomu bolo aj teraz. Na Danov hrob bol položený venček, starosta obce Július Farkašovský predniesol krátky príhovor. Prítomní, medzi nimi súrodenci Daniela, si pripomenuli chvíle spred dvadsiatich rokov. Doposiaľ sa s touto tragédiou nevyrovnali a brat im chýba. Hreje ich však skutočnosť, že sa na neho nezabúda a stále žije v spomienkach svojich spoluobčanov.

Š.K.

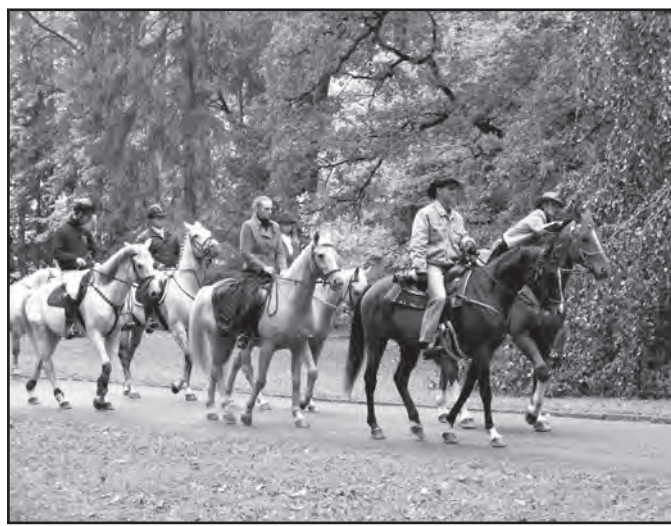
VÝZNAMNÁ POCTA NÁŠMU PODUJATIU

V sobotu 13. októbra 2012 sa v areáli Betliarskeho kaštieľa uskutočnil 17. ročník Jazdy Svätého Huberta, ktorá patrí medzi významné podujatia konajúce sa každoročne v Betliari. Slávnosti sú zasvätené patrónovi poľovníkov i jazdcov. Novinkou 17. ročníka bolo organizovanie 1. Regionálnych poľovníckych slávností za spolupráce Slovenského poľovníckeho zväzu a Okresných poľovníckych komôr Rožňava a Revúca. Počas Hubertovej jazdy bola v galérii pri kaštieli inštalovaná výstava poľovníckych trofejí a preparovaných zvierat.

Tento ročník bol sprevádzaný premenlivým jesenným počasím a zúčastnilo sa ho 30 jazdcov z Rožňavy a okolia. Hubertova jazda nadväzuje na tradíciu pôvodných majiteľov kaštieľa – Andrassyovcov, ktorí boli vášnivými poľovníkmi.

Po odznení slávnostných fanfár a po spustení vlajky sv. Huberta, patróna poľovníkov a lesníkov, sa pred kaštieľom za pohľadu aj diváckej verejnosti ujali dekorovania jazdcov a koní riaditeľka Múzea Betliar Mgr. Eva Lázárová, starosta obce Betliar Július Farkašovský a zástupca primátora Mesta Rožňava Pavol Burdiga. Po dekorácii sa jazdci

oboznámili so záväzným reglementom, ktorého sa museli držať počas celej Hubertovej jazdy. V prvej časti Hubertovej jazdy prekonávali jazdci prírodné prekážky v doprovode mastera. Master viedol hŕf za líškou (jazdcem s pripevneným chvostom líšky) a nesmel ho nikto predbehnúť, jazdci sa museli správať podľa jeho pokynov. Na lúke za kaštieľom previedli mladé gymnastky z jazdeckého klubu Freestyle Poprad voltž - akrobatické a gymnastické cvičenie na cválajúcom koni, ktorý bol vedený lonžérom a pohyboval sa na 12-14 metrovom kruhu.

V rámci druhej časti pretekov sa konala prezentácia rýchlosti koní na Strakovej, nachádzajúcej sa nad lokalitou Zálesák v parku. Betliarsky park už aj v minulosti patril koňom a jazdcom. Majiteľ kaštieľa, gróf Andrassy, bol totiž náruživým poľovníkom.

Popoludní sa v areáli parku uskutočnilo slávnostné halali so skákaním parkúrových prekážok. Okrem toho mali jazdci vyskočiť do patričnej výšky stromu a strhnúť líščí chvost, ktorý tam bol zavesený. Pred zrak-

pokračovanie na 16. str.

VÝZNAMNÁ POCTA NÁŠMU PODUJATIU

dokončenie z 15. str.

mi množstva divákov sa chvost podarilo opäť aj v tomto ročníku strhnúť Tomášovi Králikovi z Brzotína a stal sa tak absolútnym víťazom pretekov. Hubertova jazda skončila až v neskorých večerných hodinách v obecnom kultúrnom dome. Tam zasadal súd Hubertovej jazdy, ktorý nad prehreškami jazdcov vyniesol rozsudok v podobe pokuty napr. vo forme čokolády alebo šampanského. Trofejové poháre víťazom piatich kategórií odovzdal starosta Obce Betliar Július Farkašovský. Nadchádzajúci 18. ročník Jazdy sv. Huberta v Betliari sa bude konať pod záštitou Košického samosprávneho kraja a bude zaradený do **KALENDÁRA PODUJATÍ V RÁMCI EURÓPSKEHO HLAVNÉHO MESTA KULTÚRY - KOŠICE 2013.**

Výsledky 18. ročníka Hubertovej jazdy:

Rýchlostná skúška mužov: Tomáš Králik (Rožňava) s koňom Kubo

Rýchlostná skúška žien: Radka Fabová (Mokrý Lúka) s koňom Smooki

Sút'az okolo barelov: Mário Kováčik (Lubeník) s koňom Jessica

Mini – maxi: súťaž - skok cez bariéru Lea Hroncová (Plešivec) s koňom Cliford

Celkový víťaz pretekov: Tomáš Králik

Ľubomír Zatroch

DLŽNÍCI: DAŇ Z NEHNUTEĽNOSTI r. 2011

Právnické osoby:

Drevárstav s.r.o. Košice	765,-
ABX, spol.s.r.o. Nižná Maša,	422,28
Bane Spišská Nová Ves š.p. v likvidácii	333,27
SG Group, Spišská Nová Ves	152,44

Fyzické osoby:

Sihelská Ingrid	158,22
Pál Balázsová Júlia	21,33
Adam Marián	9,92
Gecelovský Štefan	19,48
Dolinajová Jana	28,89
Šmihulová Alžbeta	27,40
Cholvadt Július	12,76
Filčák Juraj	7,63
Dvorčáková Zuzana	800,-
Kubíniová Jarmila	234,10
Šmihula Marek	55,48
Kacvinská Zuzana	84,50
Kohuláková Petra	0,86
Szorátiová Etela	2,44
Gamčíková Blanka	8,38

ZOZNAM NEPLATIČOV DAŇ ZA PSA r. 2011

Ivan Tököly 7,-
Janka Kúkelová 14,-
Ingrid Sihelská 7,-
Jozef Packo 7,-
Jana Dolinajová 7,-
Ján Bodnár 7,-
Bohuš Szilárdi 7,-

Spolu: 56,- EUR

Zoznam neplatičov za TKO k 21. 6. 2012 za rok 2011

P.č.	Meno a adresa	Suma
1.	Adam Marián – Polomská 102	54,- €
2.	Sihelská Ingrid Lesná 306	124,38 €
3.	Bodnár Ján Polomská 123	375,52 €
4.	Gecelovský Štefan – Nová 438	27,- €
5.	Gažik – Sajková Nižná Maša	467,22 €
6.	Gora Emil – Nižná Maša	9,00 €
7.	Góč Miroslav Šafárikova	61,55 €
8.	Cholvadt Július – Nová 393	9,- €
9.	Návoj Dušan + Opremcáková	116,51 €
10.	Packo Jozef Šafáriková 61	308,84 €
11.	Čižmár Juraj – Nám. J. Pavlíka	9,- €
12.	Ruman Ľubomír	8,46 €
13.	Szajková Zdena Rožňavská 189	83,85 €
14.	Szászová Táňa Rožňavská 178	40,- €
15.	Košsuth Ladislav Pokroku 341	97,99 €
16.	Pál-Balázs Júlia Šafárikova	18,00 €
17.	Spolu:	1.810,32 €
18.	Čillík, spol. s r.o. BARÓNKA	1.544,14 €
19.	Hostinec u Valacha- L. Gažík	148,80 €
20.	Dlžníci spolu:	3.503,26 €

Pravidlá zberu komunálneho odpadu a separovaného zberu v obci Betliar

Pravidlá a podmienky zberu a prepravy zmesového komunálneho odpadu a separovaného zberu pre občanov obce Betliar

Pôvodca a držiteľ odpadu je povinný sa zapojiť do zberu komunálnych odpadov v obci, do systému separovaného zberu a tento systém a harmonogram dodržiavať, využívať zberné nádoby zodpovedajúce systému zberu komunálnych odpadov v obci a v súlade so zákonom č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov ukladať komunálne odpady alebo ich oddelené zložky a drobné stavebné odpady na účely ich zberu na miesta určené obcou a do zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálnych odpadov v obci. Porušenie týchto zásad môže starosta obce sankcionovať.

Pravidlá a podmienky vývozu komunálneho odpadu a separovaného zberu

V obci Betliar vykonávajú vývoz komunálneho odpadu a zber separovaných zložiek komunálneho odpadu spoločnosti FÚRA s.r.o. Rozhanovce a Brantner Gemer s.r.o. Rimavská Sobota nasledovne:

KOMUNÁLNE ODPADY

Zmesový komunálny odpad (komunálny odpad po vytriedení zložiek)

Zmesový komunálny odpad

Zmesový komunálny odpad (ďalej len „KO“) je odpad z domácnosti,

ktorého pôvodcom je fyzická osoba, právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ, vznikajúci na území obce pri činnosti fyzických osôb a odpad podobných vlastností a zloženia. Tento odpad ďalej nie je možné mechanicky oddeliť a zaradiť ako samostatný druh odpadu t. j. už je vytriedený (vyseparovaný).

Do zmesového KO nepatrí: horúci popol, nadrozmerné odpady (dosky, tyče, kusy nábytku a iné), kamene, zemina, stavebný materiál, nebezpečný odpad, papier, plasty, sklo, tetrapaky a kovové obaly, biologický odpad ako konáre, pokosená tráva, zvierací trus a iné prímеси.

V prípade, že v nádobe na KO bude umiestnený odpad, ktorý tam nepatrí, alebo nádoba resp. stanovište nebudú prístupné (zaparkované autá, nezjazdná alebo neprístupná príjazdová komunikácia pre komunálne vozidlo, konáre stromov a pod.) nebude nádoba vyprázdnená! Zber zmesového komunálneho odpadu sa zabezpečuje v týchto nádobách:

- 110 l kuka nádoba,
- 110 l plastové vrecia (veľké vrecia)
- veľkoobjemové kontajnery „VOK“,
- iné zberné nádoby – nepoužívať

Objemný odpad

Objemný odpad je KO, ktorý nie je možné pre jeho veľký rozmer umiestniť do zberných nádob.

Občania obce majú možnosť takýto odpad umiestniť počas jarneho alebo jesenného upratovania do veľkoobjemových kontajnerov rozmiestnených v obci alebo dohodnúť miesto jeho dočasného uloženia na obecnom úrade. Čas a rozmiestnenie VOK počas jarneho a jesenného upratovania bude oznámené miestnym rozhlasom.

Harmonogram vývozu zmesového komunálneho odpadu:

Vývoz bude vykonaný každý nepárny týždeň v mesiaci – v utorok. V prípade, že vývoz KO a separovaného zberu v obci pripadne na sviatok, vývoz bude realizovaný podľa stanoveného harmonogramu. V prípade, že bude vývoz zložiek KO realizovaný v náhradnom termíne, bude táto skutočnosť verejnosti včas oznámená miestnym rozhlasom.

TRIEDENÉ ZBIERANÉ ZLOŽKY

Zber a preprava triedených zložiek

PREČO SEPAROVAŤ?

EKOLOGICKÝ dôvod - vplyv na životné prostredie a jeho ochrana, hospodárenie s prírodnými zdrojmi (suroviny...), vplyv na zdravie a kvalitu života,

ESTETICKÝ dôvod - neseparovaním zvyšujeme objem odpadov, ktoré vedú na skládku. Komu sa páči pohľad na skládky?

EKONOMICKÝ dôvod - v neposlednom rade úspora vašich financií. Separovaním znížime objem KO, ktorý je potrebné zneškodniť. Pretože sa platí za množstvo vyvezeného KO, pri jeho znížení sa zníži aj ročný poplatok pre každého z vás. Ako správne separovať?

Odovzdaním/vyhodením odpadu sa jeho cesta nekončí, ale práve naopak, začína. Všetky vytriedené suroviny putujú na Zberný dvor, kde sú následne RUČNE triedené.

Čistota všetkých vytriedených zložiek odpadov je preto veľmi dôležitá, nakoľko s nimi prichádzajú do priameho kontaktu ĽUDIA.

Zbierané – triedené zložky komunálneho odpadu:

- papier, kartón a tetrapaky
- plasty,
- sklo,
- textil,
- nebezpečný odpad
- kovy
- biologicky rozložiteľný odpad.

pokračovanie na 18. str.

Pravidlá zberu komunálneho odpadu a separovaného zberu v obci Betliar

dokončenie zo 17. str.

Odpadové plasty

Odvoz vyseparovaných plastov sa vykonáva 1 x mesačne. Na zber odpadových plastov sa používajú ŽLTÉ VRECIA.

Zhodnocuje sa a zbiera všetok plast s výnimkou plastových nádob a obalov silne znečistených ropnými a chemickými látkami a syntetickými farbivami. Zbierajú sa PET fľaše (napr. coca-cola, pepsi-cola, minerálka a pod.), ktoré môžu obsahovať aj zvyšky nápojov, zátku a etiketu. Musia byť však v stlačenom stave. Zbierajú sa aj hliníkové plechovky od piva, coca-coly, energetických nápojov, tetrapacky a pod. Plastové obaly od mliečnych a iných výrobkov sa musia odovzdať v utvorenom stave.

ČO TAM PATRÍ:

ALU - hliníkové plechovky od piva, coca-coly, energetických nápojov a pod.,

PE - vrecia, prepravky (igelitové vrecia, prepravky od zeleniny),

PET - fľaše od nealko nápojov (coca-cola, pepsi-cola a pod.), sirupov, jedlých olejov, vína,

PP - zátky umelohmotné, fólie z cukríkov, fólie z cestovín, kelímky od jogurtov, fľaše od citrónovej šťavy označené ako PP a pod.,

PS - polystyrénové obaly a výrobky,

HDPE - drogistické umelé obaly (od saponátov, šampónov, aviváže, mydiel, destilovanej vody, pleťovej vody a pod.), sudy, prepravky,

LDPE - mäkké fólie, tašky, vrecia,

LLDP - zmršťovacie a obalovacie fólie (aj bublinkové).

ČO TAM NEPATRÍ:

fľaše od motorových olejov, chemikálií, postrekov, od lepidiel, farieb a riedidiel (sú to nebezpečné odpady), autoplasty (blatníky, nárazníky a pod.), plast kombinovaný s iným materiálom, napr. kovom.

(Tieto zložky sa likvidujú po dohode s ObÚ).

Zber a preprava odpadových plastov v obci sa vykonáva takto:

Naplnené vrece so separovaným odpadom občan vyloží v čase vývozu pred svoj rodinný dom tak, aby ho zamestnanci spoločnosti Brantner Gemer s.r.o. mohli odviezť. Vrecia sa odovzdávajú zviazané. Po prevzatí odpadu dostane občan nové vrece.

Odpadové sklo

Zber skla sa vykonáva priebežne. Odpadové sklo sa vkladá do zelených 1100 l zberových kontajnerov, ktoré sú rozmiestnené na piatich stanovištiach v obci – na ul. Cintorínskej, pri kultúrnom dome, pri bytovkách, na ul. Novej a pri nákupnom stredisku Jednota. Tieto sú vyprázdňované 1x mesačne. Pri tomto separovanom zbere sa počíta s čistým vytriedeným a umytým sklom.

ČO TAM PATRÍ:

obaly z nealko nápojov (limonády, sirupy),

obaly z alkoholických nápojov (liehoviny),

obaly z kompótov (zavaraniny),

ploché tabuľové sklo (okenné sklo),

ČO TAM NEPATRÍ:

lepené sklo, ploché sklo s drôtenou vložkou, varné sklo, televízne obrazovky, porcelán, zvyškový odpad, keramika, tabuľové zrkadlá.

(Tieto zložky patria do zmesového KO – do KUKA nádob).

Nebezpečné odpady

Nebezpečné odpady sú také odpady, ktoré majú jednu alebo viac nebezpečných vlastností. Sú to najmä:

- svetelné zdroje a iný odpad obsahujúci ortuť,
- vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhlíkovodíky (chladničky, mrazničky),
- jedlé oleje a tuky,
- opotrebované motorové oleje,
- farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice,
- batérie a akumulátory,
- vyradené elektrické a elektronické zariadenia, televízory, monitory, rádia, tranzistory, počítače, sporáky, práčky.

Nebezpečné odpady sa nemôžu umiestňovať do kontajnerov a nádob na zmesový komunálny odpad, do nádob na separovaný zber a nesmú sa umiestňovať voľne na stanovištiach zberných nádob!!! Odpadové batérie malých rozmerov sa uskladňujú do zbernej nádoby umiestnenej vo vstupnej časti budovy obecného úradu.

Obec zabezpečí zber nebezpečného odpadu minimálne 1x ročne. Spôsob a zber nebezpečného odpadu bude oznámený miestnym rozhlasom.

Nakladanie s odpadom zo železa

Obec zabezpečí zber železného šrotu minimálne 2x ročne. Spôsob a čas zberu železného šrotu bude oznámený miestnym rozhlasom.

Nakladanie s odpadovým textilom

Obec zabezpečuje zber použitého šatstva, textílií a obuvi do špeciálnych kontajnerov, ktoré sú umiestnené vo dvore za budovou obecného úradu. Odpad do týchto kontajnerov môže byť odovzdávaný priebežne. K tomuto účelu uzavrela zmluvu s firmou Štefan Koš – Autodoprava, Hnilčík 236. Vybierané šatstvo ide na ďalšie spracovanie, ktoré zabezpečuje firma WTÓRPOL z Poľska – časť je určená na charitatívne účely a časť na priemyselné spracovanie. Interval vývozu je stanovený 2 x mesačne.

Druhy zbieraných odpadov:

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu
20 01 10	Šatstvo	0
20 01 11	Textílie	0
20 01 99	Odpady inak nešpecifikované (obuv)	0

Nakladanie s biologickým odpadom

Biologicky rozložiteľné odpady je pôvodca odpadu povinný uložiť na vlastné individuálne kompostovisko. S biologicky rozložiteľným odpadom nakladajú obyvatelia obce v prevažnej miere spôsobom smerujúcim k jeho prirodzenému využitiu. V prípade, že jeho zber zabezpečuje obec, spôsob a čas zberu bude oznámený miestnym rozhlasom.

Nakladanie s drobným stavebným odpadom (DSO)

1. Držitelia DSO sú predovšetkým povinní DSO prednostne vytriediť na jednotlivé zložky (kovy, drevo, sklo, plasty) a účelne ho zhodnotiť.
2. V ostatných prípadoch pôvodca DSO je povinný odpad zhromažďovať bezpečným spôsobom mimo verejného priestranstva tak, aby nedochádzalo k poškodzovaniu ŽP.
3. DSO pôvodca nemôže uložiť do zbernej nádoby – t. j. do KUKA nádob.
4. Držiteľ DSO tento na vlastné náklady vyvezie na príslušnú skládku KO, ktorú mu odporučí Obecný úrad v Betliari.
5. Iné nakladanie s DSO sa zakazuje.

Rok čo rok k nám prichádzajú

Už prichádza sviatočný čas, teší sa naň každý z nás.

*Vôňa škorice vôkol sa rozlieha,
vianočnej nálade každý z nás podlieha.*

*Zabudnime na smútky, zanechajme zvady,
buďme k sebe milí a majme sa radi.*

*Na stromčeku sviečky svetia, zvonček tíško cinká,
nech každému sa splní túžba, aspoň malilinká.*

*Šťastné a veselé želajme si spolu,
a potom spoločne zasadnime k stolu.*

Rok čo rok k nám prichádzajú s prvým vdychnutím mrazivého vzduchu a nesmelou vločkou skrytou v dlani pomaly a nenápadne. Je to tak, najkrajšie sviatky roka sa opäť blížia a my už môžeme počítať dni.

Radostné, šťastné, čarovné, pokojné, láskyplné, bohaté. VIANOCE, jediné sviatky v roku, ktoré majú tolko prívlastkov. Je to čas radosti, spolupatričnosti, lásky, nehy a ľudského tepla, čas, keď tie najvzácnejšie city ožívajú, aby v dušiach všetkých ľudí prebudili dobro, ktoré často skrývame...

Vianoce – pôvodne sviatky zimného slnovratu, oslavované ako znovuzrodenie Slnka, v kresťanskej ére ako narodenie Ježiša Krista. Vianoce si pripomínajú národy na celom svete a mnohé z nich ich pokladajú za najväčšie a najoslavovanejšie sviatky v roku. Dôkazom toho sú i bohaté tradície ľudových zvykov a obradov, ktoré sa k nim viažu.

Tieto najväčšie a najkrajšie kresťanské sviatky v roku sa začali oslavovať v 4. storočí a slávia sa dodnes v mnohých krajinách po celom svete. Ľudové zvyky a tradície, ktoré sú s nimi spojené, sa líšia od národa k národu a sú veľmi rozmanité. Naša krajina je skutočne bohatá na rôzne zvyky a tradície. Vianoce sa nezačínajú len samotným Štedrým dňom, ale omnoho skôr. Už pred začiatkom decembra sa praktizovali rôzne magické rituály, ktoré mali pre ľudí podstatný význam.

V minulosti sa k tomuto obdobiu viazali rôzne čary a magické úkony, prostredníctvom ktorých si ľudia chceli zabezpečiť lásku, zdravie ale aj bohatstvo. Verili, že práve toto obdobie je vhodným časom, kedy môžu urobiť niečo pre to, aby si svoj ťažký život aspoň trochu uľahčili. Preto vykonávali mnoho obradov a dodržiavali zvyky a tradície, aby si to zabezpečili. Tieto zvyky sa tradujú a prenášajú z generácie na generáciu. Dnes sú už hlavne súčasťou nášho folklóru, ale nezabúdame na ne.

Postupný príchod Vianoc nepochybne symbolizuje adventné obdobie, ktoré v sebe nesie posolstvo očakávania príchodu malého Ježiška. Je to čas príprav, ozdobovania príbytkov. Štyri nedele pred Štedrým večerom sa v domácnostiach začína objavovať adventný veniec, ktorý je ozdobený štyrmi sviečkami zodpovedajúcimi počtu adventných nediel. Umocňuje vianočnú atmosféru v období pred Štedrým dňom, či už je umiestnený v byte, na stole, alebo zavesený na dverách. V minulosti sa na Slovensku predvianočné obdobie začínalo už koncom novembra, po Kataríne, keď bol vyhlásený adventný pôst. Vtedy boli zakázané spoločné zábavy, svadby, nesmel sa tancovať. Prvým zimným sviatkom bol Sviatok sv. Mikuláša (6. decembra), ktorý majú radi najmä deti, tie počítajú dni a noci, kedy od neho do svojich vyleštených čižmičiek dostanú množstvo sladkých darčiek. Po dedine chodil Mikuláš, známy ako bielovlasý deduško s veľkou bradou, oblečený ako biskup, či v obrátenom ovčom kožuchu, v ruke mal zvonček, ktorým oznamoval svoj príchod. Deťom rozdával orechy, jablká a tým, čo nechceli poslúchať, cesnak, čierne uhlie alebo zemiak.

13. december je ďalším zaujímavým dňom v predvianočnom období. Sviatok Lucie patrí do série tzv. stridých dní, ktoré predchádzajú Vianociam. Trvali od Kataríny (25. novembra) do Tomáša (21. decembra). Viazali sa tiež na Ondreja (30. novembra), Barboru (4. decembra), Mikuláša (6. decembra) ale hlavne na Luciu (13. decembra), ktorá bola opradená tajomstvom a poverami. Ľudia verili, že v tento deň môžu uvidieť strigy. Dievčatá sa zahali do bielych posteľných

plachiet, do ruky vzali kríž a chodili po dedine. Kam vošli, tam sa pozreli, či je kríž na stene a vo sväteničke svätená voda. Všetci členovia rodiny museli v tento deň zjesť po strúčku cesnaku, aby ich strigy nevodili. Cesnak dostal i dobytok, aby zlé sily nad ním nemali moc.

Povestný bol Luciin stolček, vyrábal sa od Lucie do Štedrého večera, ale bez použitia klinca. Majiteľ takého stolčeka si sadol na Štedrý večer k bránke kostola a sediac na magickom stolčeku uvidel všetky strigy obrátené chrbtom k oltáru.

Podľa najznámejšej ľúbostnej veštby si na Luciu dievčatá pripravili trinásť lístočkov. Na dvanásť z nich napísali rôzne mužské mená, pričom posledný trinásť zostal prázdny. Lístočky poskrúcali a postupne, počas nasledujúcich dní ich po jednom pálili. Posledný lístok otvorili na Štedrý večer. Meno, ktoré na ňom bolo napísané, malo byť menom budúceho ženicha. Ak zostal posledný lístok prázdny, budúci rok sa dievčina ešte určite nevydá.

Po Lucii boli už na prahu Vianoce. Vianočné obdobie na Slovensku predstavovalo časový úsek od 24. decembra (Štedrý deň) do 6. januára (sviatok Troch kráľov).

24. decembra, na Štedrý deň, na Slovensku začíname sláviť Vianoce. Na východnom a čiastočne aj na strednom Slovensku sa tento deň nazýval aj "vilija" alebo "vigilija", odvodený od latinského "vigília", čo znamená predvečer sviatku. Najväčším sviatkom Vianoc je 1. sviatok vianočný (25. decembra) – deň Kristovho narodenia, i keď história nevie presne určiť, kedy sa naozaj narodil. Na Štedrý deň sa zvykne držať prísny pôst, ktorý končí východom prvej hviezdy.

K Vianociam patrí aj niekoľko neodmysliteľných vianočných symbolov. Jedným je aj vianočný stromček. Prvá písomná zmienka o zdobenom vianočnom stromčeku pochádza z Alsaska z roku 1507. Na našom území sa stromčeky objavujú koncom 18. storočia. Na východnom Slovensku sa objavuje až medzi prvou a druhou svetovou vojnou. Stromček sa vešal buď v strede, alebo v rohu miestnosti. U nás, v ľudovom prostredí, sa vianočné stromčeky zdobili ovocím, zväzkami strukovín, alebo koláčikmi. Stromček nebol prvou rastlinou, ktorou si ľudia zdobili príbytky. Už dávno v histórii bolo zvlášť obľúbené imelo biele, ktorému pre jeho odolnosť a stále zelenú farbu starí Kelti pripisovali čarovnú moc. Medzi zvyky spojené s vianočnými sviatkami patrí i výroba vianočných jaslíčiek, ktorých pôvod spadá do 11. storočia, odvtedy sa rozšírili do celého kresťanského sveta. Do dnešnej doby si ľudoví tvorcovia vyrábajú drevené jaslíčky doma.

Jedným z najznámejších symbolov dnešných Vianoc je aj vianočná pieseň Tichá noc. Text piesne zložil v roku 1816 duchovný Mariánskej fary v rakúskom Lungau Joseph Mohr. Dňa 24. decembra 1818 k nej zložil melódiu organista z Oberndorfu Franz Xaver Gruber. Ešte v ten deň sa hrala na polnočnej omši. Mala obrovský úspech, postupne bola preložená do ďalších jazykov a dodnes je už neodmysliteľnou súčasťou Vianoc na celom svete. Do dnešného dňa tiež prežíva zvyk posilať priateľom, alebo známym pri príležitosti vianočných sviatkov vianočné pozdravy. Tento milý a pekný zvyk má pôvod v talianskej Perugii. Nicolo Monte Mellini v roku 1709 napísal svoje myšlienky na kartičky a rozoslal ich svojim blízkym. Tento zvyk sa uchytil a vianočné pozdravy sa začali vyrábať hromadne. Dnešné Vianoce si bez pozdravov nevieme ani predstaviť.

Tradičný je aj výber štedrovečerných jedál. U slovanských národov mal štedrovečerný stôl symbolizovať hojnosť. Štedrý deň dostal svoje pomenovanie podľa bohato prestretého stola, pre ktorý je príznačná hojnosť a rozmanitosť. Jedlám, ktoré sa v tento slávnostný večer podávali, sa pripisoval symbolický význam. Mimoriadna pozornosť je dodnes venovaná úprave štedrovečerného stola. Pod biely obrus sa dávali peniaze a nechávali sa tam počas celých sviatkov, aby sa v dome nedržala bieda. Večera mala obsahovať aspoň deväť jedál. Štedrovečerná hostina na Slovensku mala oddávna obradný charakter. Zloženie a výber štedrovečerných jedál ovplyvňoval kraj a rodinné zvyklosti. Na stole nesmel chýbať chlieb, cesnak, obľátky, med, kapustnica, ryba, opekance, koláče a jablko. Cez deň sa nejedlo nič, alebo len veľmi málo, ale na večer sa mal každý najesť dosýta. Podávanie

pokračovanie na 20. str.

Rok čo rok k nám prichádzajú

dokončenie z 19. str.

jedál a postupnosť jednotlivých chodov malo tiež svoje presné zákonitosti. Na stôl ich donášal len jeden človek, zvyčajne gazdina - nech od večere nemusí nikto odchádzať. Starý zvyk si vyžadoval, aby bolo na štedrovečernom stole vyložené všetko, čo sa bude jesť. Z jedál, ktoré sa podávali, mal jesť každý, alebo ich mal aspoň ochutnať - na znak usporiadaného a pokojného spolunažívania rodiny. Jedlá sa po večeri zo stola neodkladali, ostávali na ňom najčastejšie do druhého dňa. Štedrovečerná večera sa začínala prípitkom. Každý člen rodiny si pripil na zdravie. Pripíjalo sa pohárom domácej pálenky či vína. Po prípitku si každý zajedol kúsok chleba s cesnakom. Ľudia verili, že zjesť na Vianoce cesnak zabezpečí zdravie na celý nasledujúci rok. Pred jedlom bola tradične oblátka s medom. Oblátky boli symbolom pokoja, radosti a duševnej čistoty pre celú rodinu. Medu sa pripisovala magická moc, ktorá mala posilňovať lásku a dobré vzťahy v rodine. Oblátky sa piekli z nekvaseného cesta vo formách s cirkevnými symbolmi. Bývali okrúhle alebo oválne a v minulosti ich piekli kňazi na fare, neskôršie mali túto výsadu učitelia. Piekli sa celý december a roznášali do rodín. Po spomínaných pokrmoch prišla na rad polievka - obľúbená kapustnica. Na Slovensku má dodnes rôzne varianty a pripravuje sa rôznymi spôsobmi. V niektorých rodinách sa namiesto kapustnice varila polievka zo strukovín (hrachová, fazuľová, šošovicová). Podľa tradície sa konzumovaním strukovín malo zabezpečiť zveladenie rodinného majetku. Hlavným jedlom bola ryba. Ryby sa konzumovali slané, údené, čerstvé, pripravovali sa varením a pečením. Dnes už tra-

dičný vyprážaný kapor so zemiakovým šalátom sa začal na Slovensku udomáčňovať až v rokoch po prvej svetovej vojne. Po rybe nasledovali opekance a rôzne koláče a zákusky. Vianočné opekance s makom a medom si svoju obľúbenosť zachovali dodnes. Pôvod tohto najstaršieho štedrovečerného pokrmu možno hľadať v posúchoch. Na Vianoce sa piekli aj najrozličnejšie druhy koláčov, aby ich bol dostatok nielen pre členov rodiny, ale aj pre koledníkov a hostí. Obradným vianočným koláčom bol napríklad kračún (kúchen) či štedrák. Pravý štedrák je plnený kysnutý koláč. Medzi tenkými vrstvami cesta sa v ňom striedajú plnky: lekvárová, orechová, maková a tvarohová. Kračún (kúchen) je v podstate to, čo si dnes predstavujeme pod pojmom vianočka: sladké kysnuté biele maslové pečivo, potreté vajíčkom, alebo cukrovou vodou. Najčastejšie sa však na Slovensku piekli záviný: makovník, orechovník, kapustník, tvarožník. Posledným chodom štedrovečernej večere bývalo zväčša čerstvé a sušené ovocie: jablká, slivky, hrušky, nechýbali ani orechy. Po večeri sa krájalo jablko, pekná hviezdička uprostred symbolizovala zdravie a šťastie počas celého nového roka. Po večeri sa spievali koledy, rozbaľovali vianočné darčeky, po domoch chodievali koledníci, vinšovali domácim dobrú úrodu a zdravie. Neodmysliteľnou súčasťou Štedrého večera bola aj účasť na polnočnej omši, aby sa oslávilo narodenie Ježiša.

Je jedno, či v tomto období ľudia oslavovali zimný slnovrat, koniec starého roka, alebo narodenie kresťanského spasiteľa. V minulosti i dnes sú vianočné sviatky považované za oslavu priateľstva, pokoja a mieru. Hrejivý pocit radosti zo stretnutí s rodinou, úsmev, objatie, bozk pod imelom, opojná chuť medu, voňavé ihličie, aróma škorice a vanilky, ľudské teplo - to je tajomstvo Vianoc.

Nuž teda, šťastné a veselé...

E. J.

Priateľské futbalové stretnutie milovníkov futbalu v Betliari

Príprava a organizácia osláv MDD v našej obci už tradične sa nesie aj v znamení futbalu. Nebolo to ináč ani v tomto roku. Priateľské stretnutie ľavá strana obce proti pravej sa začína pripravovať už niekoľko dní pred samotným dátumom jeho konania. Dňa 2. júna 2012 o 17.00 hod. nastúpili mužstvá na trávnik nášho futbalového ihriska v plnej sile v peknom počasí a za veľmi peknej účasti divákov. Zápas mal mimoriadne vysokú úroveň, splnil všetky požiadavky her-

ného prejavu a hlavne ukázal, koľko dobrých a mladých futbalových nádejí máme v Betliari. Musíme dúfať a žiť v očakávaní, že čoskoro prejavia záujem hrať futbal a reprezentovať svoju obec aj v okresnej súťaži. Po 90 minútach sa futbalové stretnutie ľavej strany proti pravej skončilo spravodlivo: remízou 6:6. V jedenástkovom rozstrele boli úspešnejší hráči ľavej strany obce, ktorým srdečne blahoželáme. Týmto výsledkom sa majstrom obce pre rok 2012 stáva ľavá strana obce.

Ako striedali góly:

Ľavá strana: Erik Smerek - 2, Lubomír Kasper - 2, Vladislav Vávra 1, Erik Žúdelík - 1

Pravá strana: Martin Árvay - 3, Lubomír Árvay - 2, Ján Benedikty - 1

Jednotlivé družstvá nastúpili v tomto zložení:

Ľavá strana obce (foto) - horný rad: Marián Kučerák, Dávid Pot'mák, Lukáš Rolík Mihók, Lubomír Kasper, Bohuš Pot'mák, Miloš Kočtuch, Vladislav Vávra, dolný rad: Ivan Tököly, Lukáš

Pot'mák, Bruno Špiner, Dušan Pot'mák, Erik Žúdelík. Erik Smerek na fotografii chýba.

Pravá strana obce (foto) - horný rad: Lubomír Árvay, Radovan Čižmár, Marian Pot'mák, Lukáš Pitka, Samuel Cirbus st., Martin Árvay, Miroslav Plačko, rozhodca - Gejza Čižmár

Dolný rad: Peter Gemerský, Ivan Gemerský, Dominik Szilárdi, Marián Skupeň, Kamil Ivanko, Ján Benedikty, Samuel Cirbus ml., Milan Farkašovský

Jeseň sa skončila – vedúca päťica si náskok udržala

Pod týmto názvom v denníku „Korzář“ aj naše účinkovanie v okresnej súťaži hodnotí športový redaktor týchto novín. Ďalej píše: „Betliar začal ročník prekvapivou výhrou nad obhajcom prvenstva z Krásnohorskej Dlhej Lúky v odvetě sa to Tatranu podarilo potvrdiť.“

Myslím si, že naše výsledky v jesennej časti súťažného ročníka nie sú prekvapením a už vôbec nie náhodné. Hneď po skončení súťaže sme všetky sily sústredili na hľadanie náhrady na miesto trénera (nakolko doterajší tréner už v priebehu súťaže avizoval svoj odchod z postu trénera nášho mužstva). Naša snaha nebola márna a získali sme hrajúceho trénera Vladislava Vávru, ktorý sa do Betliara vrátil po trojročnom účinkovaní v Lipovníku. Pri tejto príležitosti sa chcem úprimne poďakovať odstupujúcemu trénerovi Jánovi Zdechovanovi za odvedenú prácu ako trénera a hráča. Určite na účinkovanie v našom mužstve bude spomínať v dobrom a tešiť sa spolu s nami z dosiahnutých vý-

sledkov. Ešte raz srdečná vďaka, Janko!

Ďalej do nášho mužstva prišli Miroslav Demeter z Ruskova a Ivo Lörinc z Lipovníka na ročné hosťovanie, Ladislav Lörinc na prestup z Rakovníce, v priebehu súťaže prišli Atila Tóth z Chanavy a trénerovi po dlhšej odmlke sa prihlásil aj náš hráč Patrik Farkašovský, určite v odvetnej časti súťaže sa na trávniku objaví. Odišli Pavol Lukáč na prestup do Štítnika a Ján Gonos na ročné hosťovanie do Rožňavského Bystrého. Naším hráčom sa v jesennej časti darilo, keď zo 14 odohraných zápasov sme 11 vyhrali a v troch prípadoch sme prehrali a to v Rudnej 4:1, vo Vyšnej Slanej 3:0 a nakoniec s Dedinkami po slabom výkone 6:2. Nebyť tejto prehry tak by sme viedli jesennú časť súťaže s náskokom dvoch bodov od druhého mužstva.

Výsledky jesennej časti súťaže

1. Krh.Dlhá Lúka - Betliar	1:3
2. Betliar – Slavošovce	6:2
3. Rudná - Betliar	4:1
4. Betliar – Bohúňovo	4:1
5. V. Slaná – Betliar	3:0
6. Betliar – Brzotín	5:0
7. Jablonov – Betliar	0:1
8. Betliar – Hrhov	5:0
9. Vlachovo – Betliar	1:5
10. Rožňavské Bystré – Betliar	2:3
11. Betliar – Dlhá Ves	3:1
12. Dedinky - Betliar	6:2
13. Betliar – Drnava	5:1
14. Betliar – Kras. Dlhá Lúka	4:0

Tabuľka strelcov gólov jeseň 2012

11 gólov	M. Árvay
8 gólov	M. Demeter
5 gólov	Jar. Gonos
	Ivo Lörincz
	Z. Barkasz
4 góly	L. Lörincz
3 góly	V. Vávra
	L. Pot'mák
1 gól	V. Kováč
	A. Cilovič
	Lukáš Pot'mák
1 gól	Ivan Tököly

Konečná tabuľka

1.	Drnava	14	11	1	2	58:19	34
2.	Vyšná Slaná	14	10	3	1	50:14	33
3.	Betliar	14	11	0	3	47:22	33
4.	Rož.Bystré	14	10	0	4	36:24	30
5.	Krh.Dlhá Lúka	14	9	2	3	52:22	29
6.	Hrhov	14	7	1	6	26:32	22
7.	Bohúňovo	14	6	1	7	21:29	19
8.	Dlhá Ves	14	6	0	8	16:30	18
9.	Slavošovce	14	5	1	8	22:30	16
10.	Rudná	14	5	1	8	24:39	16
11.	Jablonov n/T	14	4	3	7	29:29	15
12.	Dedinky	14	3	2	9	23:47	11
13.	Brzotín	14	1	2	11	12:50	5
14.	Vlachovo	14	0	3	11	17:46	3

Betliarski šachisti

Šachový život v Betliari už 3. rok po sebe sprevádzali dve významné podujatia, a to Vianočný šachový turnaj a Gemerská liga.

Gemerská liga v ročníku 2011-2012 zmenila systém hry. Dovtedy mal každý hráč 1,5 hodiny na partiu. Teraz už len 15 minút, ale odohrá 4 partie, pretože sa stretne so všetkými hráčmi súpera. Súťaž je tak dynamickejšia, zaujímavejšia.

TATRAN Betliar tentokrát zopakoval 2. miesto pred dvoch rokov. Nedopustil, aby sa stalo to, čo vlani, keď v posledných dvoch kolách prišiel o medailové umiestnenie, hoci dovtedy bojoval o 1. miesto. Tento rok sa znova ukázal rozhodujúcim náš zápas so Štítnikom „A“,

ktorý do prvej štvrtiny nasadil ligistu Jána Rogosa ml. Napriek tomu sme uhrali po 1. štvrtine remízu 2:2. V ďalšom priebehu sa nám už tak nedarilo a prehrali sme 6,5:9,5. Hneď v ďalšom kole sme narazili na Tornaľu „A“ a vedeli sme, že hráme o medailové umiestnenie. Na rozdiel od zápasu so Štítnikom „A“ sa tentokrát nedarilo nášmu Z. Nagyovi. Po skvelom výkone, napriek menším zdravotným problémom, nás k tesnému víťazstvu doviedol najmä Michal Dovec. Ďalšie kolo sa hralo u nás v Betliari a s Gemerom sme si zmerali sily v boji o 2. priečku. Prvýkrát za nás nastúpil O. Wenke a hneď získal plný

pokračovanie na 22. str.

počet bodov. Miesto mu uvoľnil Š. Ciberaj, ktorý sa postaral o občerstvenie. Zvítazili sme presvedčivo 10,5: 5,5.

V ďalších kolách sme už zodpovedným prístupom nedopustili žiadne prekvapenia. Spolahlivým výkonom a dobrými výsledkami asi najviac prekvapil v tejto sezóne Ján Müller.

Najlepším jednotlivcom v súťaži sa stal náš G. Barczy so ziskom 18,5 bodu.

Úspešnosť našich hráčov bola takáto:

	Počet zápasov	Počet bodov
1. Gabriel Barczy	24	18,5
2. Zoltán Nagy	20	14,5
3. Štefan Ciberaj	14	7,5
4. Miroslav Ciberaj	10	7
5. Michal Dovec	8	5,5
6. Oldřich Wenke	4	4
7. Ján Müller	6	3,5
8. Ladislav Dono	8	3,5
9. Lubomír Zatroch	2	0

Vianočný šachový turnaj

Na sviatok Troch kráľov 6. 1. 2012 sa vo veľkej sále Kultúrneho domu v Betliari odohral 12. ročník Vianočného šachového turnaja za účasti 29 hráčov z rôznych kútov Gemera.

Na úvod starosta obce Július Farkašovský okrem príjemných povzbudivých slov splnil sen organizátorom a zabezpečil pre najlepších 4 hráčov finančné ceny. Okrem toho dostal každý účastník aj vecné ceny, keď hlavným sponzorom bola firma Brantner. Komfort a hladký priebeh súťaže zabezpečoval Ján Rogos ml. so svojou počítačovou technikou.

Hralo sa tradične 9 kôl švajčiarskym systémom 15-minútové partie podľa pravidiel FIDE. Pri korektnej hre hlavný rozhodca Ján Rogos st. so svojimi pomocníkmi takmer nemal čo riešiť.

Napriek tomu turnaj bol vyrovnaný, bodové rozdiely minimálne a o celkovom poradí rozhodlo až posledné kolo. Po dvoch druhých miestach na tomto podujatí sa víťazom stal po prvýkrát O. Wenke z Rožňavy, keď v poslednom kole odsunul na 2. miesto dovtedy vedúceho Vojteka Istóka z Tornale. Tretí skončil Peter Laky z Revúcej a až za ním štyria hráči zo Štútnika.

Obecný úrad sa postaral o príjemné prostredie a občerstvenie. Po hlavnej súťaži ostalo 14 hráčov aj na bleskový turnaj v 5-minútových partiách, kde opäť zvíťazil O. Wenke.

Výsledky TJ TATRAN Betliar v Gemerskej lige 2011-2012:

Tornaľa „B“ -	Betliar	1:15
Betliar -	Štútnik „A“	6,5:9,5
Betliar -	Tornaľa „A“	8,5:7,5
Gemer -	Betliar	5,5:10,5
Betliar -	Bátka	10 : 6
Štútnik „B“ -	Betliar	2,5:13,5

KONEČNÁ TABUĽKA

1.	Štútnik „A“	68	18
2.	Tatran Betliar	64	15
3.	Gemer	51,5	12
4.	Tornaľa „A“	55	9
5.	Štútnik „B“	38,5	6
6.	Bátka	37	3
7.	Tornaľa „B“	22	0

Konečné poradie hlavného turnaja:

1.	Wenke Oldřich	7,5	13.	Lázok Robert	4,5
2.	Istók Vojtek	7,5	14.	Ciberaj Štefan	4,5
3.	Laky Peter	6,5	15.	Jokman Ondrej	4,5
4.	Rogos Ján st.	6	16.	Koren František	4,5
5.	Mišečka Kamil	6	17.	Kamenský Milan	4,5
6.	Sisík Ján	5,5	18.	Ambruž Ján	4
7.	Chyla Jiří	5,5	19.	Bodnár Gejza	4
8.	Barto Norbert	5,5	20.	Tóth Ladislav	4
9.	Barczy Gabriel	5	21.	Oravec Ján	4
10.	Ciberaj Miroslav	5	22.	Tóth Richard	3,5
11.	Nagy Zoltán	5	23.	Müller Ján	3,5
12.	Polgári Ladislav	5	24.	Lipták Ondrej	3
			25.	Hanáček Vladimír	2,5
			26.	Zatroch Lubomír	2,5
			27.	Pósa Ladislav	2
			28.	Hanáček Norbert	0,5

Konečné poradie v bleskovke

5-minútové partie:

1. Wenke O.	11,5 bodov	6. Rogos J.st.	8
2. Chyla J.	9,5	7. Sisík J.	7,5
3. Rogos J.ml.	9	8. Mišečka K.	7
4. Barczy G.	9	9. Ambruž J.	6,5
5. Laky P.	8	10. Nagy Z.	6,5
		11. Oravec J.	4,5
		12. Lipták O.	2
		13. Ciberaj M.	2
		14. Kamenský M.	0

FOTOGALÉRIA

Deň detí - vstup k zábave zadarmo

Deň detí - vstup k zábave zadarmo

Starosta obce blahoželá päťdesiatročným jubilantom

Rozlúčka so školou a škôlkou

Rusadlie 2012 - stavanie mája - výsada mužov

Rusadlie 2012 - kultúrny program

Mikuláš medzi deťmi v kaštieli

Mikuláš medzi deťmi v kaštieli

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

„Vitaj, občan, medzi nami“

*Keď narodiť sa človek – ako by si pred domom bol líku rozprestrel,
zasadil v sade dobrý, štedrý strom, odtrhol čosi do vázy,
z vetvy zvesil jablko a povedal:*

Nech sa páči, ochutnaj!

Plachý Matúš, nar. 24. 7. 2011
Švarc Michal, nar. 3. 1. 2012
Darvašová Erika, nar. 31. 1. 2012
Ivanko Matej, nar. 17. 2. 2012
Szkalová Sabína, nar. 12. 4. 2012
Podolinský Michal, nar. 8. 5. 2012
Kamody Patrik, nar. 17. 7. 2012
Košová Nela, nar. 6. 9. 2012
Kukurová Gréta, nar. 2. 10. 2012
Tokarčík Branko, nar. 23. 10. 2012

Uzavreli manželstvo

*Ústupkami, ako sochár hlinou, stvárnite svoje šťastie dennodenne,
nech vaša láska je na celý život a veľa dáva mužovi i žene.*

Tudorel Avram a Erika Masaryk 21. 4. 2012
Ing. Stanislav Mertan a Mgr. Lucia Gladišová 29. 9. 2012

Živio, živio, živio...

*A preto dovoľte nám, nech začeláme vám, čo sa želá:
Spokojnosti a zdravia plný dom,
viac zdravia než šťastia, ale šťastia veľa,
radosť aj z mála, bez ktorej sa ťažko dostať k mnohému...*

Blahoželáme jubilantom:

60 rokov

Rišpánová Eva
Tomí Jaroslav
Žiga Vojtech
Masarik Milan
Pástor Ján
Filický Miroslav
Čunočková Katarína
Bodnár Ján
Končeková Zuzana
Farkašovský Viliam
Feješová Mária
Sappanošová Anna
Filická Marta
Dulíková Mária
Farkasová Božena
Žúdelík Štefan
Mráz Štefan
Terajová Mária

70 rokov

Poláková Edita
Kliment Vojtech
Haško Dušan
Žigová Drahotína
Baštáková Edita
Hodermarská Magdaléna
Antónyová Magdaléna

80 rokov

Šimon Ján
Jergová Ružena
Božicová Júlia
Klíma Ján
Tegdešová Anna

Rozlúčili sme sa

*Tak odišli – tichučko a jemne,
ako keď padajú lupienky odkvitnutých ruží.
Ešte voňajú slnkom, ale už nie sú...*

Štefan Budai
Zuzana Zatrochová
Marie Pohludková
Zuzana Jakabová

Štefánia Árvayová
Jozef Dulík
Vojtech Miklošik
Ján Potočný

Peter Balog

Pred 10 rokmi nás opustili

*„Áno, raz každý musí odísť tam, odkiaľ už niet cesty späť.
Raz každý vo svete živých musí svoju lásku zanechať,
všetko, čím žil, čo mal rád...“*

Štefan Slezák
Martin Pitka
Jolana Urbanová
Mária Farkašová
Štefan Lacko
Eudevít Kúkelčík
Anna Gažiková
Ol'ga Prokopová
Lenka Samašová
Mária Mruková
Ladislav Šmelko, ml.

Lenka Filická
Ján Chochol
Mária Kúkelčíková
Ján Skalský
Irma Špildová
Štefan Janičko
Milan Tompoš
Zuzana Hajdučeková
Elena Košuthová
Adrian Zatroch
Anna Šlosárová

Harmonogram duchovného života

EVANJELICKÉ SLUŽBY BOŽIE

počas vianočných a novoročných sviatkov
v Chráme Božom v Betliari

ŠTVRTÁ ADVENTNÁ NEDEĽA: 16. 12. 2012 - 8.30 + spoved'
 ŠTEDRÝ VEČER: 24. 12. 2012 - 15.00
 PRVÁ SLÁVNOSŤ VIANOČNÁ: 25. 12. 2012 - 8.30
 DRUHÁ SLÁVNOSŤ VIANOČNÁ: 26. 12. 2012 - 8.00 SPOVED',
 8.30 SLUŽBY BOŽIE
 30. 12. 2012 - 8.30
 UZÁVIERKA OBČIANSKEHO ROKU – SILVESTER - 31. 12.
 2012 - 15.30
 NOVÝ ROK 1. 1. 2013: 8.30
 ZJAVENIE KRISTA PÁNA: 6. 1. 2013 - 8.30

PROGRAM SVÄTÝCH OMŠÍ V RÍMSKO-KATOLÍCKOM KOSTOLE cez vianočné a novoročné obdobie

16. 12. 2012 NEDEĽA: 8.30
 24. 12. 2012 PONDELOK: 22.00
 25. 12. 2012 UTOROK: 8.30
 26. 12. 2012 STREDA: 8.30
 30. 12. 2012 NEDEĽA: 8.30
 1. 1. 2013 UTOROK: NOVÝ ROK: 8.30
 3. 1. 2013 ŠTVRTOK: 15.00
 6. 1. 2013 NEDEĽA: 8.30

BETLIARSKÉ NOVINY - občasník Obce Betliar

- Vydáva Obecny úrad Betliar ■ Registrované na odbore všeobecnej vnútornej správy Okresného úradu v Rožňave
- Adresa redakcie: Obecny úrad Betliar, Šafárikova 67, 049 21 Betliar, ■ Telefón: 058 / 79 83 114
- Vedie kolektív redakčnej rady
- Tlač: Tlačiareň OTOPRINT, Rožňava